

**KOKOUSTIEDOT
AIKA ja PAIKKA**

Perjantai 29.11.2024 klo 10:00 – 12:30, ryhmäkokoukset klo 08:30 – 09:30,
ryhmien puheenjohtajat klo 09:30-10:00
Aluevaltuustosali, Keski-Suomen hyvinvointialue, Viitaniementie 1, Jyväskylä

OSALLISTUJAT

Tiedot kokouksessa läsnä- ja poissa olleista päätöksentekijöistä sekä muista kokoukseen kutsutuista löytyvät liitetiedostosta.

ALLEKIRJOITUKSET

Puheenjohtaja

Sihteeri

Riitta Mäkinen

Hanna Reini

KÄSITELLYT ASIAT

Pykälät 12–22

PÖYTÄKIRJA TARKASTETTU JA HYVÄKSYTTY SÄHKÖISESTI

Puheenjohtaja

Riitta Mäkinen

Pöytäkirjanpitäjä

Hanna Reini

Tarkastajat

Juha Laaksonen

Kirsi Siekkinen

**PÖYTÄKIRJA YLEISESTI
NÄHTÄVILLÄ**

Keski-Suomen liiton verkkosivulla pöytäkirjan allekirjoittamisen jälkeen.
<https://keskisuomi.fi/asiakirjat-ja-ajankohtaiset/esityslistat-ja-paatokset/>
Pöytäkirja julkaistu 9.12.2024.

Hanna Reini, pöytäkirjanpitäjä

**OTTEEN OIKEAKSI
TODISTAA****OTTEEN SAAJA**

Maakuntavaltuusto pöytäkirja 29.11.2024 10:00

§ 12 Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	1
- Läsnäololuettelo: maakuntavaltuutetut	3
- Läsnäololuettelo: muut osallistujat	5
§ 13 Maakuntavaltuuston pöytäkirjan tarkastajien valitseminen	7
§ 14 Maakuntavaltuuston ääntenlaskijoiden valitseminen	8
§ 15 Maakuntavaltuuston esittelyasiat	9
§ 16 Talousarvio 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelma 2025-2027	10
- Talousarvio 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelma 2025-2027	14
§ 17 Maakuntavaltuustoaloite: Keski-Suomen liiton strategia kokonaiskestäväksi ja eteenpäinkatsovaksi	48
§ 18 Maakuntavaltuustoaloite: Tulevaisuuden nelostie eli E75	51
§ 19 Maakuntavaltuustoaloite: Nopea ratayhteys Oulu-Jyväskylä-Helsinki Keski-Suomen edunvalvonnan pitkän tähtäimen kärkitavoitteeksi	54
- Äänestys 1. Palauttaminen valmisteluun	58
§ 20 Maakuntavaltuustoaloitteet	60
- Valtuustoaloite: Keskustan valtuustoryhmä: Valtuustoaloite yritysvaikutusten arviointityökalun käyttöönotosta	61
- Valtuustoaloite: Vasemmistoliiton valtuustoryhmä: Äänekosken rakennemuutos tarvitsee vahvaa tukea	62
§ 21 Maakuntavaltuuston kevään 2025 kokousajat	64
§ 22 Mahdolliset muut asiat	65
Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	66

12 § KOKOUKSEN AVAUS, LÄSNÄOLIJOIDEN TOTEAMINEN SEKÄ KOKOUKSEN LAILLISUUDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN

Keski-Suomen liiton hallintosäännön 79 §:n mukaan kokouskutsu lähetettävä vähintään 14 päivää ennen maakuntavaltuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnä-olo ja puheoikeus. Lisäksi kokouskutsu lähetetään tiedoksi maakuntavaltuuston varavaltuutetuille, jäsenkuntien kirjaamoihin, maakunnan kansanedustajille ja maakuntaneuvoksille. Kokouksesta tiedotetaan samaan aikaan liiton verkkosivuilla. Keski-Suomen liiton hallintosäännön 81 §:n mukaan kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti.

Kokouskutsu sisältäen esityslistan ja liitteet on lähetetty 15.11.2024 ja kokouksesta on tiedotettu samaan aikaan liiton verkkosivuilla.

Keski-Suomen liiton hallintosäännön 80 §:n mukaan esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset maakuntavaltuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, elleivät erityiset syyt ole esteenä.

Kuntien edustajainkokous valitsi maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet kokouksessaan 9.9.2021. Edustajainkokouksen jälkeen kuntien valtuustot päättävät maakuntavaltuuston jäsenmuutoksista. Kunnat ovat ilmoittaneet seuraavista jäsenmuutoksista:

- Saarijärven kaupunginvaltuusto myönsi 26.8.2024 Carita Tuomiselle eron maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä ja valitsi hänen tilalleen Ville Rautiaisen uudeksi varajäseneksi Kirsi Siekkisen maakuntavaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.
- Jyväskylän kaupunginvaltuusto myönsi 26.8.2024 Heidi Rentolalle eron maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä ja valitsi hänen tilalleen Joonas Köntän uudeksi varajäseneksi Markku Lahden maakuntavaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.
- Jyväskylän kaupunginvaltuusto myönsi 26.8.2024 Vilma Viitasaarelle eron maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä ja valitsi hänen tilalleen Elma Hyökyn uudeksi varajäseneksi Liisa Kuparisen maakuntavaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.
- Jyväskylän kaupunginvaltuusto myönsi 4.11.2024 Toimi Kankaanniemielle eron maakuntavaltuuston jäsenen tehtävästä. Hänen tilalleen valittiin Janne Luoma-aho maakuntavaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Kaisa Garedewin uudeksi varajäseneksi siirtyi Janne Luoma-ahon tilalle Timo Lehtonen Joni Parkkosen varajäsenen paikalta. Joni Parkkosen uudeksi varajäseneksi valittiin Mikko Rätty.

Kuntalain 103 §:n mukaan valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa (39/58) valtuutetuista on läsnä. Kuntalain määräykset koskevat soveltuvin osin myös kuntayhtymiä.

Hallintosäännön 89 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, ellei maakuntavaltuusto toisin päättää.

Liite: Luettelo maakuntavaltuuston jäsenistä ja heidän henkilökohtaisista varajäsenistään sekä muista kokousosallistujista

Lisätietoja: Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 59605993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntavaltuuston puheenjohtajan ehdotus:

Kokouksen alussa kuullaan Keski-Suomen kotiseutulaulu.

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja Riitta Mäkinen avaa kokouksen.

Todetaan

1. läsnä olevien valtuutettujen, esteen ilmoittaneiden valtuutettujen sekä läsnä olevien varavaltuutettujen määrä,
2. kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
3. maakuntahallituksen jäsenten ja muiden kokoukseen kutsuttujen läsnäolo sekä
4. että asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös: Maakuntavaltuuston puheenjohtaja Riitta Mäkinen avasi kokouksen.

Todettiin kokouksessa paikalla olevat maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet sekä muut osallistujat. Maakuntavaltuuston kokouksessa oli läsnä 52 varsinaista tai varavaltuutettua. Esteestä on ennakkoon ilmoittanut 19 varsinaista tai varavaltuutettua. Lisäksi maakuntavaltuuston kokoukseen osallistui 8 maakuntahallituksen jäsentä, 1 tarkastuslautakunnan jäsen, 8 Keski-Suomen liiton toimiston työntekijää sekä 2 muuta osallistujaa. Läsnäololuettelo on pykälän liitteenä.

Todettiin, että kokous on laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen sekä että asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

KUNTA	Asukasluku 31.12.2020	Paikat	Jäsen	Varajäsen	Gratia Viitaniemi	
HANKASALMI	4782	1	Manninen Markku		1	
				Leinonen Ari		
JOUTSA	4297	1	Kuurne Heikki		1	
				Reinikainen Katri		
JYVÄSKYLÄ	143420	23	Abbey Paul		1	
				Tiainen Eila		
			Garedew Kaisa			E
				Lehtonen Timo	1	
			Hyöky Elma		1	poissa klo 10:17-10:20
				Kuparinen Liisa		
			Luoma-aho Janne		1	
				Koskinen Kai		
			Kylmälä Anna		1	
				Savolainen Katri		
			Könttä Joonas		1	
				Lahti Markku		
			Laaksonen Petri		1	
				Isomöttönen Katja		
			Lähdesluoma Helinä			E
				Peltonen Kaisa	1	
			Melville Tony		1	
				Repo Jasmine		
			Mäkinen Pentti		1	
				Hakanen Jaana		
			Mäkinen Riitta		1	
				Ojala Kimmo		
			Parkkonen Joni		1	
				Räty Mikko		
			Puolimatka Mia		1	poissa klo 11:13-11:15
				Puolimatka Tapio		
			Rantanen Essi		1	
				Ylönen Jyri		
			Rantanen Riikka		1	
	Kemiläinen Jarno					
Rastela Antti			E			
	Selin Jaakko	1				
Rezai Jazzin		1				
	Lumela Meri					
Suomi Kimmo			E			
	Hirvensalo Mirja		E			
Suonperä Juha			E			
	Forsberg Caius	1	poissa klo 11:07-11:26			
Vainikainen Ira		1				
	Heikkinen Rosa					
Vilkuna Janiika		1				
	Timperi Kati-Erika					
Weijo Ilse		1				
	Laitinen Ari					
Widgrén Suvi			E			
	Nurmi Anna-Maria	1				
JÄMSÄ	19887	4	Haaparanta Jukka		1	
				Puttonen Karita		
			Kyrö Mika		1	
				Ketola Johanna		
			Paakkanen Arja		1	
KANNONKOSKI	1323	1	Pöyhönen Markku		1	
				Autio Mauno		

KARSTULA	3858	1	Laaksonen Juha		1	
				Marila Leevi		
KEURUU	9486	2	Kässi-Jokinen Saara		1	
				Oinonen Lauri		E
			Santamäki Taija		1	
				Saastamoinen Anna		
KINNULA	1597	1	Toikkanen Manu		1	
				Toikkanen Markku		
KIVIJÄRVI	1107	1	Kalmari Riku		1	
				Hautanen Maire		
KONNEVESI	2593	1	Korhonen Eeva-Liisa			E
				Hytölä Matti	1	
KYYJÄRVI	1288	1	Hänninen Jarkko		1	
				Uusisalo Maija		
LAUKAA	18823	4	Häkkinen Jukka			E
				Kautto Marjukka	1	
			Kalmari Leena		1	
				Autio Markku		
			Koskela Tomi		1	
			Niinikoski Milla			E
				Vestola Marko		E
LUHANKA	699	1	Ahola Risto			
				Inkeroinen Hannu		
MULTIA	1558	1	Kurvinen Helena		1	
				Ronkainen Matti		
MUURAME	10267	3	Aho Suvi-Jaana		1	
				Kylmälahti Jani		
			Liikanen Arto		1	
				Rantanen Eija		
			Nokkala Jorma		1	
				Mikkola Tiina		
PETÄJÄVESI	3772	1	Ketola Tarmo		1	poistui klo 11:54
				Tiirola Mikko		
PIHTIPUDAS	3931	1	Parkkonen Kari		1	
				Räisänen Pentti		
SAARIJÄRVI	9208	2	Honkonen Petri			E
				Lehtinen Harri	1	
			Rautiainen Ville			E
				Siekinen Kirsi	1	
TOIVAKKA	2401	1	Karmala Karla		1	
				Ripatti Johanna		
UURAINEN	3646	1	Paananen Jyrki		1	
				Veijonen Arto		
VIITASAARI	6097	2	Suni Hannu		1	
				Siltanen Tuija		
			Tenhunen Sirkka			
				Haiko Leila		
ÄÄNEKOSKI	18577	4	Hartikka Pasi			E
				Happo Riikka		E
			Pentinpuro Anna-Riitta		1	
				Kotilainen Joni		
			Vertainen Johanna			E
				Pulli Timo		E
			Virtanen Petra			E
				Peltomäki Antti	1	
LÄSNÄ YHTEENSÄ					52	
ÄÄNET YHTEENSÄ					52	
Päätösvalta: 39 (2/3 58 jäsenestä)						

	Paikalla	
Maakuntahallitus		
Anttila Tahvo, pj	1	
Kankaanniemi Toimi, 1. vpj		
Lyytinen Leena, 2. vpj	1	
Ahola Lotta		
Hovikoski Mervi	1	poistui klo 12:04
Leino Matti	1	
Lindell Leila		
Nikkilä Lea-Elina	1	
Oksanen Harri	1	
Patronen Ulla		E
Pirttiniemi Riitta	1	
Ruotsalainen Seppo		E
Selin Jaakko (valtuustossa)		
Tirola Mikko, myrrin pj	1	poistui klo 11:54
Yhteensä	8	
	Paikalla	
Maakuntaneuvokset		
Blom Jari		
Lindell Leila (on jo hallituksessa)		
Mikkonen Anita		
Salmelin Simo		
Yhteensä	0	
	Paikalla	
Tarkastuslautakunta (jotka eivät kuulu maakuntavaltuustoon)		
Hallamäki Irene	1	
Kukkamo Helena		
Lahtinen Tommi		
Yhteensä	1	
	Paikalla	
Toimisto		
Hokkanen Pekka	1	
Peräaho Pirjo	1	
Kunttu Hanna	1	
Reini Hanna	1	
Isopahkala Jenni	1	
Itäranta Kristiina	1	
Riihimäki Virpi	1	
Turpeinen Mia	1	
Yhteensä	8	
	Paikalla	
Kansanedustajat		
Kalmari Anne		
Kokko Jani		
Rantanen Piritta		

Immonen Tomi	
Wallinheimo Sinuhe	
Väyrynen Ville	
Forsberg Bella	
Yhteensä	0
Muut:	
Närhi Merja (SDP)	1
Varila Sinikka (KESK)	1
Yhteensä	2
	LÄSNÄ
Maakuntavaltuusto	52
Maakuntahallitus	8
Tarkastuslautakunta	1
Maakuntaneuvokset	0
Toimisto	8
Muut	2
Yhteensä	71

13 § MAAKUNTAVALTUUSTON PÖYTÄKIRJAN TARKASTAJIEN VALITSEMINEN

Maakuntavaltuuston puheenjohtajan ehdotus:

Maakuntavaltuusto valitsee tälle kokoukselle kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Juha Laaksonen ja Kirsi Siekkinen.

---

14 § MAAKUNTAVALTUUSTON ÄÄNTENLASKIJOIDEN VALITSEMINEN

Maakuntavaltuuston puheenjohtajan ehdotus:

Maakuntavaltuusto valitsee tälle kokoukselle kaksi ääntenlaskijaa.

Päätös: Ääntenlaskijoiksi valittiin Anna-Mari Nurmi ja Janne Luoma-aho.

---

15 § ESITTELYASIAT

1. Maakuntahallituksen puheenjohtajan puheenvuoro
  - maakuntahallituksen puheenjohtaja Tahvo Anttila
2. Keski-Suomen strategia
  - aluekehitysjohtaja Pirjo Peräaho
3. Keski-Suomen maakuntabrändi
  - viestintäpäällikkö Jenni Isopahkala
4. Keski-Suomen liiton talouskatsaus 01–09/2024
  - hallintojohtaja Hanna Reini

Lisätietoa: Tahvo Anttila, maakuntahallituksen puheenjohtaja, p. 050 074 6571, tahvoanttila(at)gmail.com
Pirjo Peräaho, aluekehitysjohtaja, p. 040 591 0760, pirjo.peraaho(at)keskisuomi.fi
Jenni Isopahkala, viestintäpäällikkö, p. 040 640 1994, jenni.isopahkala(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntavaltuuston puheenjohtajan ehdotus:

Kuullaan esitykset ja merkitään ne tiedoksi.

Päätös: Maakuntavaltuusto merkitsi asiat tietoonsa saatetuiksi.

Maakuntavaltuutettu Elma Hyöky poistui kokouksesta klo 10:17 ja palasi kokoukseen klo 10:20.

-----

16 § TALOUSARVIO 2025 JA TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA 2025-2027

MH 19.6.2024, § 46

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Kuntalain talousarvion ja taloussuunnitelman velvoitteet koskevat myös kuntayhtymää.

Maakuntavaltuusto on vuoden 2024 talousarvion yhteydessä hyväksynyt myös taloussuunnitelman vuosille 2024–2026.

Talousarvion valmistelun aikataulu

10.6.2024 Keski-Suomen liiton strateginen johtoryhmä: talousarvion valmistelu

21.8.2024 Henkilöstötunti: talousarvion valmistelu

30.8.2024 Keski-Suomen maakuntahallituksen kokous: talousarvioluonnoksen asettaminen kuntakommenteille

27.9.2024 Keski-Suomen maakuntahallituksen kokous: kuntakommenttien läpikäyminen ja talousarvion valmistelu

25.10.2024 Keski-Suomen maakuntahallituksen kokous: talousarvion hyväksyminen

29.11.2024 Keski-Suomen maakuntavaltuuston kokous: talousarvion hyväksyminen

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn talousarvion 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 valmistelusta ja
2. käy asiasta evästyskeskustelun.

Päätös: Käytiin yhteinen keskustelu, jonka päätteeksi päätösehdotus hyväksyttiin.

MH 30.8.2024, § 70

Keski-Suomen liiton toimisto on jatkanut talousarvion 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 valmistelua.

Talousarviota 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelmaa 2025–2027 on valmisteltu Keski-Suomen maakuntastrategiaan ja Keski-Suomen liiton rahoitustehtävään sekä liiton muihin tehtäviin ja tavoitteisiin pohjautuen. Keski-Suomen liiton kumulatiivinen taseen alijäämä saatiin katetuksi tilinpäätöksen 2023 yhteydessä. Vuoden 2025 talousarviota valmistellaan siten, että talouden tasapaino säilyisi myös tulevilla tilikaudella.

Talousarviossa 2025 ei esitetä jäsenkuntien maksuosuuksiin korotuksia. Taloussuunnitelma 2025–2027 sisältää jäsenkuntien maksuosuuksien korotuksen vuodelle 2026. Talousarviossa esitetään Keski-Suomen kehittämisrahastoon siirrettäväksi 650 000 euroa.

Perussopimuksen 24 §:n mukaan taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Maakuntahallituksen kokouksen jälkeen talousarvio ja taloussuunnitelma toimitetaan jäsenkuntiin perussopimuksen mukaisesti.

Keski-Suomen liiton toimisto valmistelee lopullista esitystä lokakuun maakuntahallituksen kokoukseen 25.10.2024. Maakuntavaltuusto käsittelee talousarvion 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 loppuvuoden kokouksessaan 29.11.2024.

Maakuntahallituksen kokouksessa esitellään vuoden 2025 talousarvio- ja talous- ja toimintasuunnitelman valmistelun tilanne sekä suunnitelmakauden tavoitteet.

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn aiheesta ja merkitsee sen tiedoksi sekä
2. pyytää jäsenkunnilta esityksiä liiton toiminnan kehittämiseksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

MH 27.9.2024, § 76

Luonnos Keski-Suomen liiton talousarviosta 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelmasta 2025–2027 on lähtenyt jäsenkuntiin 6.9.2024. Jäsenkunnat voivat jättää esityksiä liiton toiminnan ja talouden kehittämiseksi 10.10.2024 saakka.

Kokouksessa kuullaan kokoukseen mennessä saapuneet jäsenkuntien esitykset talousarvioon 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelmaan 2025–2027. Kokouksen jälkeen saapuneet esitykset kuullaan maakuntahallituksen lokakuun kokouksessa.

Liite: Koonti saapuneista esityksistä portaalissa 25.9.2024

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus kuulee esittelyn aiheesta ja merkitsee sen tiedoksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

MH 25.10.2024, § 97

Kuntien ja kuntayhtymien toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. (Kuntalaki § 110).

Kokouspykälän liitteenä on Keski-Suomen liiton talousarvion 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 luonnos. Luonnos sisältää liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä tuloslaskelmaosan, käyttötalousosan ja yhdistetyn rahoitus- ja investointiosan sekä jäsenkuntien maksuosuudet. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Suunnitelmakauden 2025–2027 päätavoitteet ovat:

1. Kestävän elinvoiman kasvattaja
2. Rohkea maakunnan edunvalvoja
3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Keski-Suomen liiton jäsenkunnat ovat antaneet esityksensä Keski-Suomen liiton toiminnasta ja taloudesta. Jäsenkuntien esitykset pitivät toiminnan ja talouden suunnittelua onnistuneina. Esityksissä korostuivat erityisesti tulevan maakuntastrategian valmistelu, elinvoiman kehittäminen sekä vaikuttaminen ja edunvalvonta muun muassa tulevan EU-ohjelmakauden sekä saavutettavuuden kysymyksissä. Jäsenkuntien esitykset ovat kokouspykälän liitteenä.

Keski-Suomen liiton talousarvio 2025 ei sisällä jäsenkuntien maksuosuuksien korotuksia. Jäsenkuntien maksuosuuksien korotus (+2 %) sisältyy taloussuunnitelmaan vuodelle 2026. Taloussuunnitelmassa 2025–2027 esitetään, että Keski-Suomen kehittämisrahastoa kerrytetään tulevinakin taloussuunnitelmavuosina 650 000 euroa vuodessa.

Keski-Suomen liiton taseelle kertyneestä kumulatiivisesta alijäämästä päästiin eroon tilinpäätöksen 2023 yhteydessä. Keski-Suomen liiton taloussuunnittelua toteutetaan jatkossakin vastuullisella ja kestäväällä otteella.

Liite: Talousarvio 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelma 2025–2027
Kooste jäsenkuntien esityksistä

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn talousarviosta 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelmasta 2025–2027 ja jäsenkuntien esityksistä ja merkitsee ne tiedoksi,
2. esittää maakuntavaltuustolle, että valtuusto hyväksyy liitteenä olevan Keski-Suomen liiton talousarvion 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 ja
3. antaa toimistolle valtuudet tehdä asiakirjaan teknisluonteisia muutoksia.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

MV 29.11.2024, § 16

Perussopimuksen 16 §:n mukaan maakuntavaltuusto hyväksyy jokaista varainhoitovuotta varten liiton talousarvion ja sen hyväksymisen yhteydessä kolmea tai useampaa vuotta koskevan taloussuunnitelman.

Hallintosäännön 53 §:n mukaan maakuntavaltuusto hyväksyy syyskokouksessa talousarviossa maakuntaliitolle sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Liite: Talousarvio 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelma 2025–2027

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntahallituksen ehdotus:

Maakuntavaltuusto

1. hyväksyy liitteenä olevan Keski-Suomen liiton talousarvion 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 ja
2. antaa toimistolle valtuudet tehdä asiakirjaan teknisiä muutoksia.

Päätös: Kuultiin esitys Keski-Suomen liiton talousarviosta 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelmasta 2025–2027. Kuultiin valtuustoryhmien ryhmäpuheenvuorot ryhmien suuruusjärjestyksessä.

Päätösehdotus hyväksyttiin. Teknisenä korjauksena todettiin, että korjataan liitteenä olevan talousarvion 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 asiakirjan sisällysluetteloon oikea vuosiluku 2025.

Maakuntavaltuutettu Caius Forsberg poistui kokouksesta klo 11:07 ja palasi kokoukseen klo 11:26.

Maakuntavaltuutettu Mia Puolimatka poistui kokouksesta klo 11:13 ja palasi kokoukseen klo 11:15.

Talousarvio 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelma 2025-2027

Maakuntahallitus 19.6.2024, § 46

Maakuntahallitus 30.8.2024, § 70

Maakuntahallitus 27.9.2024, § 76

Maakuntahallitus 25.10.2024, § 97

Maakuntavaltuusto 29.11.2024, § 16

KESKI-SUOMEN LIITTO

KESKI-SUOMEN LIITON TALOUSARVIO 2025 SEKÄ TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA 2025-2027

Julkaisun tiedot

Julkaisija Keski-Suomen liitto
Innova 2, Lutakonaukio 7
40100 Jyväskylä
keskisuomi.fi

Twitter @keskisuomenliit
Instagram @keskisuomi
Facebook @keskisuomenliitto
Sähköposti kirjaamo@keskisuomi.fi

C 171

ISBN 978-951-594-554-9 (sähköinen)

ISSN 2341-9903 (sähköinen)

Sisällysluettelo

Maakuntajohtajan katsaus.....	4
Keski-Suomen liiton toiminnan perusteet.....	6
Toiminta-ajatus ja tehtävät.....	7
Keski-Suomen liiton organisaatio.....	8
Henkilöstö.....	12
Keski-Suomen liiton toiminta 2025.....	13
Toimintasuunnitelma 2025.....	14
Tavoite 1. Kestävän elinvoiman kasvattaja.....	15
Tavoite 2. Rohkea maakunnan edunrakentaja.....	17
Tavoite 3. Vahva maakunnan tuntija.....	19
Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet.....	21
Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2027.....	23
Talousarvion sitovuus.....	24
Talousarvio 2025.....	25
Keski-Suomen liiton tulosityksiköt.....	26
Taloussuunnitelma 2025-2027.....	29
Rahoitus- ja investointiosa.....	31
Keski-Suomen kehittämisrahasto.....	32
Jäsenkuntien maksusuudet.....	33

KESKI-SUOMEN LIITTO

Maakuntajohtajan katsaus

Pekka Hokkanen
maakuntajohtaja

Tulevan vuoden 2025 toiminnassamme katse on vahvasti tulevaisuudessa. Uuden Keski-Suomen strategian valmistelu on tekemisemme keskiössä. Globaalit kriisit ja muutosilmiöt, yhteiskuntamme talous- ja hyvinvointihaasteet sekä erilaistuva alue- ja väestökehitys edellyttävät maakunnaltamme yhteistä tahtoa ja samaan suuntaan kulkemista. Osallistavalla ja ennakoivalla otteella rakennamme toimintaamme tulevaisuuteen suuntaavan ja maakuntien joukossa erottautuvan yhteisen tarinan, jossa kokonaiskestävyyden periaate on yhä kantavana voimana. Tässä ajassa myös kokonaisturvallisuuden eri teemat tulevat näkymään maakuntastrategiatyössä monin tavoin.

Aluekehityksen ja luontoympäristön muutokset tunnistava, tulevaisuutta ennakoiva ja Keski-Suomen asemoitumista tarkasteleva tietopohja on strategiatyömme perusta. Vuoden aikana käynnistämme alue-, palvelu- ja viherrakenteen tarkastelun. Luonnon monimuotoisuuden näkökulman viemme osaksi Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan tietopohjaa ja toimenpidesuunnitelmaa.

Samaan aikaan strategiatyön kanssa tuomme keskisuomalaista identiteettiä ja maakunnan vahvuuksia näkyviksi brändityömme viitoittamana. Muista alueista erottautuminen ja puhutteleva viesti on tärkeää, kun kilpailemme osaajista, asukkaista ja niukkenevista taloudellisista resursseista. Brändityön jalkauttamiseksi tarvitaan koko maakunnan vahvaa yhteistyötä, sitoutumista ja viestintää.

Maakunnan edunvalvontaa jatkamme kunnianhimoisesti liikenteen kärkikohteet ja saavutettavuus edellä. Myös uusi EU-ohjelmakausi 2028-2035 ja EU:n koheesiopolitiikka, aluekehittämisjärjestelmä ja -lainsäädäntö sekä kv-rahoitus edellyttävät valppautta ja vaikuttamistyötä. Ääntämme saamme yhä pontevammin kuuluviin toimiessamme valtakunnallisena maakuntien liittojen puheenjohtajana vuonna 2025. Puheenjohtajavuoden teemana on maakunnan liittojen rooli.

Keski-Suomen liitto on maakunnan yhteisen kehittämistahdon muodostaja, strateginen suunnittelija ja kehittäjä sekä monimuotoinen, osaava ja ennakoiva verkostovaikuttaja. Tämä on mahdollista vain omaa toimintaamme ja osaamistamme aktiivisesti kehittämällä. Tuemme henkilöstömme kouluttautumista ja asiantuntijuuden vahvistamista. Tulevana vuonna tekoälyosaamisen kasvattaminen ja sisällyttäminen osaksi organisaatiomme toimintaprosesseja on yhteinen haasteemme.

Kevään 2025 kuntavaalien myötä uudet luottamushenkilöt aloittavat toimikautensa Keski-Suomen liiton toimielimissä. Luottamushenkilöiden toimikauden sujuvasta aloituksesta huolehdimme perehdytyksellä ja mutkatonta yhteistyötä alusta saakka rakentaen.

Kestävästi, rohkeasti ja osaavasti yhdessä sidosryhmiemme ja luottamushenkilöidemme kanssa kehitämme elinvoimaista ja muutoskyvykästä Keski-Suomea.

Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja

KESKI-SUOMEN LIITTO

Keski-Suomen liiton toiminnan perusteet

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Keski-Suomen liitto on visionsa mukaan maakunnan yhteisen kehittämistahdon muodostaja, strateginen suunnittelija ja kehittäjä sekä monimuotoinen, osaava ja ennakoiva verkostovaikuttaja.

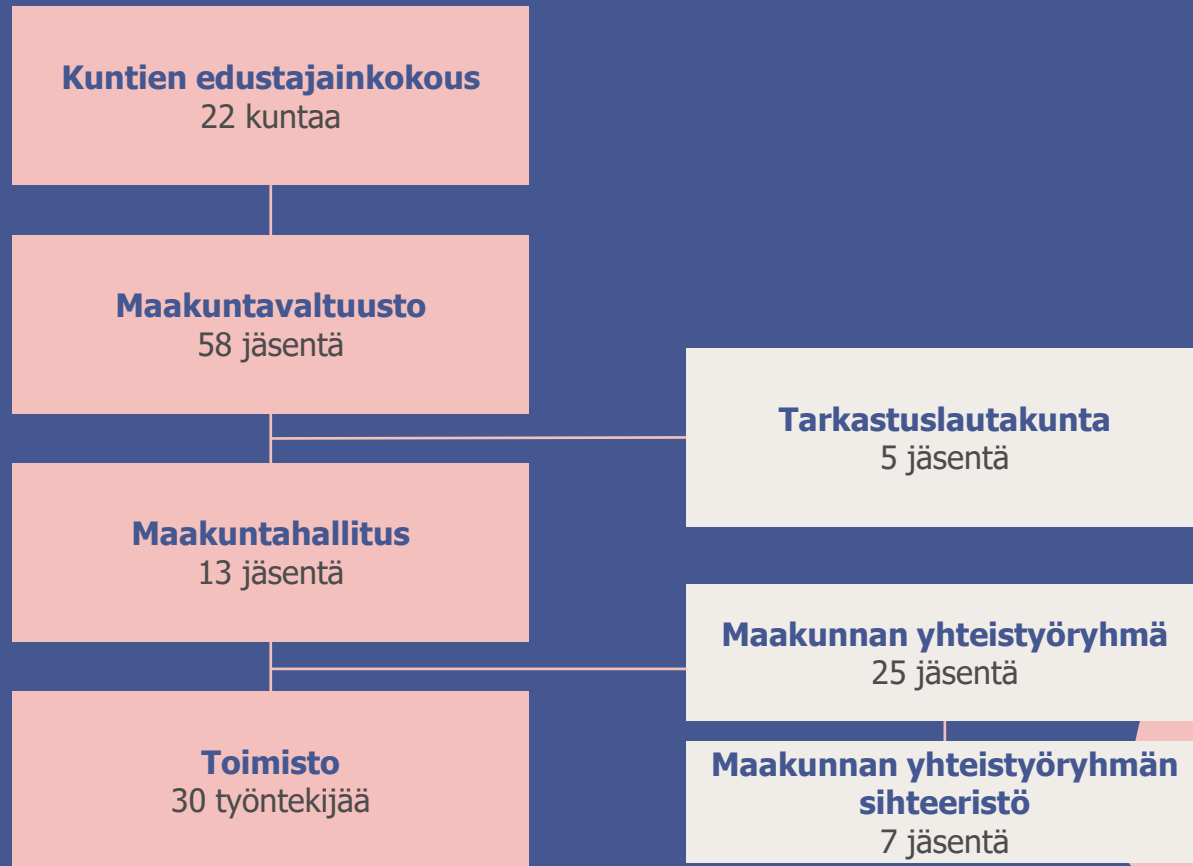
Keski-Suomen liitto on Keski-Suomen kuntien omistama lakisääteinen kuntayhtymä. Keski-Suomen liiton toiminta perustuu jäsenkuntien hyväksymään perussopimukseen sekä alueiden kehittämistä ja alueiden käyttöä koskevaan lainsäädäntöön.

Keski-Suomen liiton ydintehtävä on maakunnan kehittäminen. Perussopimuksen mukaan Keski-Suomen liitto edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestäväää kehitystä alueellaan. Keski-Suomen liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Se edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja. Tämän toteuttamiseksi liitto toteuttaa ja rahoittaa hankkeita sekä tekee tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä toimien jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöelimenä.

Keski-Suomen liiton organisaatio

Maakuntavaltuusto

käyttää Keski-Suomen liiton ylintä toimivaltaa. Edustajainkokous valitsee maakuntavaltuuston kuntavaalikaudeksi. Maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntastrategian ja maakuntakaavan sekä asettaa vuosittain toiminnalliset tavoitteet talousarvion ja toimintasuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Lisäksi maakuntavaltuusto arvioi Keski-Suomen liiton toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Maakuntavaltuusto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Maakuntahallitus

johtaa Keski-Suomen liiton toimintaa, hallintoa ja taloutta sekä edustaa kuntayhtymää ja valvoo sen etua. Maakuntahallitus seuraa ja ohjaa maakuntavaltuuston hyväksymän talousarvion, talous- ja toimintasuunnitelman tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta. Maakuntahallituksen toimikausi on kaksi vuotta ja se kokoontuu 11–12 kertaa vuodessa.

Puheenjohtajiston

muodostavat maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen ja maakunnan yhteistyöryhmän puheenjohtajat. Puheenjohtajisto valmistelee yhdessä toimiston johdon kanssa maakuntahallituksen ja -valtuuston päätöksentekoon meneviä asioita sekä sopii liiton edustuksista eri tilaisuuksiin. Puheenjohtajisto kokoontuu 11–12 kertaa vuodessa.

Tarkastuslautakunnan

tehtävänä on kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta arvioi talousarvioon kirjattujen tavoitteiden toteutumista valtuustolle vuosittain arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunta kokoontuu 6–7 kertaa vuodessa.

Maakunnan yhteistyöryhmä

linjaa maakuntastrategian mukaisesti alueen kehittämistä ja julkisen tuen kohdentamista. Maakunnan yhteistyöryhmässä ovat edustettuina kunnat, Keski-Suomen ELY-keskus, tärkeimmät työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt, yritykset sekä yhdistykset. Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu 4–5 kertaa vuodessa. Maakunnan yhteistyöryhmän valmistelu-, esittely ja täytäntöönpanotehtäviä hoitaa sihteeristö, joka koostuu Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen ELY-keskuksen sekä muista tukea myöntävien viranomaisten edustajista. Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö kokoontuu 10–12 kertaa vuodessa.

Keski-Suomen liiton toimisto

hoitaa maakunnan liiton operatiivista toimintaa. Toimiston tehtävänä on huolehtia kuntayhtymän toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta lakien ja asetusten, perussopimuksen, hallintosäännön ja muiden sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Jokainen työntekijä ja viranhaltija suorittaa, asiantuntijaroolinsa kautta, oman työskentelynsä jatkuvaa arviointia suhteessa lainsäädäntöön ja liiton toiminnallisiin sekä taloudellisiin tavoitteisiin olemassa olevilla mittareilla ja välineillä.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Keski-Suomen liiton toimisto

Maakuntajohtaja

Pekka Hokkanen

Aluekehittäminen ja alueiden käyttö

Elinvoima, kehittäminen ja rahoitus

Aluekehitysjohtaja Pirjo Peräaho

Alueiden käyttö ja saavutettavuus

Suunnittelujohtaja Hanna Kunttu

Viestintä

Viestintäpäällikkö Jenni Isopahkala

Hallinto

Talous ja henkilöstöjohtaminen

Hallintojohtaja Hanna Reini

Henkilöstö

Keski-Suomen liiton operatiivista toiminnan sydämenä on toimiston henkilöstö. Keski-Suomen liiton henkilöstön työ on monipaikkaista ja monimuotoista asiantuntijatyötä. Keski-Suomen liiton toteuttaessa maakuntastrategiaa, työhön tarvitaan asiantunteva henkilöstö, jonka asiantuntijuuden kehittämisestä ja osaamisen uudistamisesta pidetään erityistä huolta.

Vuoden 2024 alussa Keski-Suomen liitossa työskenteli 29 työntekijää, joista 22 oli toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa ja 7 määräaikaisissa työsuhteissa.

Työyhteisön ja henkilöstön osaamisen kehittämistä ohjaa henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.

Keski-Suomen liiton toiminta 2025

- Maakuntastrategia: hyväksyminen
- Maakuntahallituksen opintomatka
- MYR:n asettaminen
- Uusi yhteistyösopimus: kunnat, liitto, HVA

Loka-
joulukuu
2025

Tammi-
maaliskuu
2025

- Maakuntastrategia: analyysivaihe
- Yhteistyösopimuksen arviointi: kunnat, liitto, HVA
- EAKR- ja JTF-rahoitushaut
- Keski-Suomen kehittämisrahaston kohdennuspäätös
- WFEO 30-vuotisjuhlat Brysselissä

- Maakuntastrategia: esitys
- Edustajainkokous
- Toimielinten järjestäytyminen ja perehdyttäminen

Heinä-
syyskuu
2025

Huhti-
kesäkuu
2025

- Maakuntastrategia: laaja vuorovaikutus sidosryhmissä
- Alue- ja kuntavaalit
- Vaalituloksen paikkalaskenta

Läpi toimintavuoden:

- Maakuntien liittojen puheenjohtajuus
- Maakuntien liittojen rooli
- Aluekehittämislainsäädännön selonteko
- Maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi
- Alue- ja koheesiopolitiikan ja rahoituksen edunvalvonta
- Keski-Suomen liiton hanketyö
- Innovation Valley/Net Zero Valley
- Alue-, palvelu- ja viherrakenteen arviointi
- Kuntien valtionosuuksien muutokset
- Brändikampanjointi
- Ilmasto- ja luontotyö
- Työllisyysalueet aloittavat
- Valtion lupa- ja valvontaviraston valmistelu
- Elinvoimakeskusten valmistelu
- KV-yhteistyö ja suorat EU-rahoitusmahdollisuudet

Toimintasuunnitelma 2025

Maakuntavaltuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman lisäksi myös toimintasuunnitelman tavoitteineen.

Keski-Suomen liiton toiminnan päätavoitteet vuodelle 2025:

1. Kestävän elinvoiman kasvattaja
2. Rohkea maakunnan edunrakentaja
3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Jokainen päätavoite on jäsennelty alatavoitteiksi. Toimenpiteet ja mittarit talousarviovuodelle 2025 on kuvattu alatavoitteittain.

1. Kestävän elinvoiman kasvattaja

- Keski-Suomen maakuntastrategia päivitetään. Maakuntastrategia sisältää maakunnan kehittämisen yhteiset toimenpiteet ja arvion niiden rahoittamisesta vuosille 2026-2029 (maakuntaohjelma), tahtotilan maakunnan kehittämisestä (maakuntasuunnitelman) ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä suuntaavan älykkään erikoistumisen strategian.
- Nykyinen maakuntastrategiakokonaisuus pohjautuu kokonaiskestävyyden pyrkimykselle.
- Maakuntastrategian kasvun kärjet ovat:
  1. Bio- ja kiertotalous
  2. Hyvä vointi
  3. Uudistuva teollisuus
- Keski-Suomen maakuntakaava 2040 siirtyy toimeenpanon ja ajantasaisuuden arvioinnin vaiheeseen. Osana maakuntastrategiatyötä käynnistetään alue-, palvelu- ja viherrakenteen tarkastelu.
- Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 –ohjelman rahoituskausi on puolivälissä. Keski-Suomen liitto ylläpitää ja kehittää kehittämisrahoituksen palveluiden laatua ja huolehtii aktiivisesti maakunnan rahoituskehiksen tasosta.
- Keski-Suomen liitto hakee itse ulkopuolista rahoitusta ja toteuttaa maakuntastrategiaa ja jäsenkuntien kehittämistoiveita tukevia hankkeita.

1. Kestävän elinvoiman kasvattaja

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Keski-Suomen strategisten tavoitteiden hyväksyminen vuosille 2026-2029	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maakuntastrategian laadinta laajassa ja osallistavassa sidosryhmäyhteistyössä	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uusi maakuntastrategia on hyväksytty
Maakuntastrategian 2021-2025 kärkiteemojen edistäminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rahoituksen kohdentaminen maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin 2. Luonto- ja ilmastotiedon lisääminen aluekehittämisen toimenpiteissä 3. Kansallisen teollisuusstrategian toimeenpano	<ol style="list-style-type: none"> 1. 90 % myönnetystä rahoituksesta kohdentuu maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin 2. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 –tiekartan tietopohja ja toimenpidesuunnitelma täydennetty luonnon monimuotoisuuden näkökulmalla 3. Länsi-Suomen teollisuuspoliittinen ohjelmatyö käynnistetty
Maakuntastrategiaa 2021-2025 palveleva alueiden käytön suunnittelu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maakuntakaavan toimeenpano ja seuranta 2. Maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktiivinen kunta- ja sidosryhmä-yhteistyö (lausunnot, neuvottelut) 2. Keskeiset maakuntakaavan ajantasaisuuteen liittyvät tekijät on tunnistettu. Alue-, palvelu- ja viherrakenteen tarkastelu osana maakuntastrategian valmistelua.
Kehittämisrahoituksen palveluiden hyvän laadun säilyttäminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rahoitus- ja maksatusprosessien sujuvuuden varmistaminen 2. Maakunnan rahoituskehyksen tasosta huolehtiminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asiakaskokemuksen sekä rahoitus- ja maksatushakemusten käsittelyaikojen mittaaminen 2. Rahoitusvaltuuden määrä

2. Rohkea maakunnan edunrakentaja

- Keski-Suomen liitto on ennen kaikkea omistajakuntiensa edunvalvoja.
- Keski-Suomen liitto toimii valtakunnallisena maakuntien liittojen puheenjohtajana. Puheenjohtajavuoden teemana on maakunnan liittojen rooli.
- Keski-Suomen vaikuttamistyötä ohjaa vaikuttamisen vuosikello, johon myös vaikuttamisviestintä kytkeytyy.
- Keski-Suomen liitto ylläpitää ja kehittää maakunnan vaikuttamisen näkökulmasta keskeisiä verkostoja ja strategisia kumppanuuksia. Vaikuttamis- ja edunvalvontatyöhön ottavat osaa Keski-Suomen liiton henkilöstö ja luottamushenkilöt, jotka osallistuvat maakunnan kehittämisen kannalta merkityksellisiin maakunnallisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin työryhmiin ja yhteistyöelimiin.
- Tärkeitä vaikuttamisen ja edunvalvonnan keinoja ovat muun muassa lausunnot, kannanotot ja kuulemiset esimerkiksi valiokunnissa ja muissa työryhmissä sekä suorat kontaktit. Tunnistettuja vaikuttamis- ja edunvalvontatyötä vaativia toimia ovat uuteen EU-ohjelmakauteen 2028-2035 ja EU:n koheesiopolitiikkaan vaikuttaminen, aluekehittämisjärjestelmään ja –lainsäädäntöön vaikuttaminen, KV-rahoituksen edunvalvonta sekä liikenteen kärkikohteiden ja saavutettavuuden edistäminen.
- Kansainvälisessä vaikuttamis- ja edunvalvontatyössä hyödynnetään Brysselissä toimivaa Länsi-Suomen liittojen Eurooppa-toimistoa (West Finland European Office, WFEO) sekä keskeisiä kansainvälisiä verkostoja ja toimijoita.
- Keski-Suomen liitto on keskeinen maakunnan aluetiedon tuottaja ja ennakointiyhteistyön koordinoija. Keski-Suomen liitto toteuttaa tulevaisuusskenaarioiden seurantaa ja raportointia kaksi kertaa vuodessa.
- Keski-Suomen liiton viestinnän suunnittelu, toteutus ja raportointi pohjautuu viestintästrategiaan ja –suunnitelmaan. Viestinnällä jaetaan tietoa Keski-Suomen asioista ja alueen kehittämisestä monikanavaisesti ja ihmisläheisesti erilaiset kohderyhmät huomioiden.
- Keski-Suomen maakuntabrändi otetaan käyttöön yhdessä maakunnan toimijoiden kanssa. Keski-Suomen liitto osallistuu aktiivisesti viestintäyhteistyöhön sidosryhmissään.

2. Rohkea maakunnan edunrakentaja

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Edunvalvonta ja vaikuttaminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uuteen EU-ohjelmakauteen 2028-2035 sekä EU:n koheesipolitiikkaan ja uuteen rahoitusmalliin vaikuttaminen 2. Aluekehittämisjärjestelmään ja -lainsäädäntöön vaikuttaminen 3. Liikenteen kärkikohteiden ja saavutettavuuden edistäminen 4. Maakunnallisen varautumistyön vahvistaminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien yhteinen vaikuttamistyö organisoitu ja käynnissä 2. Maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontatyö Keski-Suomen johdolla 3. Keski-Suomen tärkeimmät liikennehankkeet mukana Väylän investointiohjelmassa 4. KSTURVA:n asema ja toiminta osana alueellista varautumista ja aluehallintouudistusta
Sidosryhmät ja kumppanit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keskeisten vaikuttamisverkostojen fasilitointi 2. Keski-Suomi liitto toimii valtakunnallisena maankuntien liittojen puheenjohtajana 3. Länsi-Suomen liikennestrategian ja Päärata+ yhteistyöhön osallistuminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verkostojen kokoontuminen mm. kansanedustajat, kuntajohtajat ja -toimijat, teemakohtaiset verkostot 2. Liittojen johtajakollegioiden kokoukset ja vierailut toteutettu suunnitellusti 3. Maakuntien yhteinen edunvalvontatyö liikennestrategian toimenpideohjelman edistämiseksi
Maakunnan toimijoita palveleva aluetiedon tuottaminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aluetalouden tilastoseuranta ja analysointi 2. Skenaarioiden seurannan toteutus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaksi maakunnan elinkeinoelämän kehitystä analysoivaa Aikajana -katsausta julkaistuna 2. Skenaarioseurannan raportointi kaksi kertaa vuodessa
Keski-Suomen tunnettuuden kasvattaminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maakunnan uuden brändin käyttöönotto yhdessä maakunnan toimijoiden kanssa 2. Euroopan unionin Net zero valley -statuksen hakeminen Keski-Suomelle	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maakuntabrändi näkyy liiton ja sidosryhmien viestinnässä 2. Net zero valley -status hyväksytty

3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

- Vuosi 2025 on kuntavaalivuosi ja uudet luottamushenkilöt aloittavat toimikautensa. Keski-Suomen liitto toimii kuntayhtymien luottamushenkilöiden valintakokouksen sihteerinä.
- Luottamushenkilöiden toimikauden sujuvasta aloituksesta huolehditaan perehdytyksellä ja ohjeistuksia päivittämällä.
- Keski-Suomen liiton tietoturvaa ja tietosuojaa kehitetään edelleen prosesseja tarkistamalla, ohjeistuksia päivittämällä ja sisäistä koulutusta järjestämällä.
- Keski-Suomen liiton asiantuntijoiden edunvalvonta- ja verkostovaikuttamisosaamista vahvistetaan yhteistyössä Länsi-Suomen maakuntien liittojen kanssa.
- Keski-Suomen liitto ottaa tekoälyn osaksi toimintaprosessejaan sekä kehittää ohjeistuksiaan ja järjestää sisäistä koulutusta tekoälyn turvallisesta ja tehokkaasta käytöstä.
- Henkilöstön osaamis- ja kouluttautumistarpeita tunnistetaan henkilökohtaisissa onnistumiskeskusteluissa sekä ryhmäonnistumiskeskusteluissa.

3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Uusien luottamushenkilöiden toimikauden sujuva aloitus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kuntayhtymien luottamushenkilöiden valintakokousten sihteerinä toimiminen 2. Luottamushenkilöiden perehdyttäminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden paikkaneuvottelut on käyty ja luottamushenkilöt pääsevät aloittamaan työskentelyn 2. Maakuntahallituksen tutustumis- ja opintomatka on järjestetty
Tietoturvan ja tietosuojan jatkuva kehittäminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tietoturvan tekninen parantaminen sekä siihen liittyvän ohjeistuksen kehittäminen ja sisäinen koulutus 2. Tietosuojaan liittyvien prosessien ja ohjeistusten kehittäminen ja sisäinen koulutus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tietoturvaohje on päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty 2. Tietosuojaan liittyvä ohjeistus on päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty
Tehokkaat toimintaprosessit osaksi asiantuntijatyön arkea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vahvistetaan edunvalvonta- ja verkostovaikuttamisosaamista ja systematisoidaan edunvalvontaprosesseja 2. Tunnistetaan tekoälyn käyttöönoton vaikutukset toimintaprosesseihin 3. Henkilöstön osaamistarpeiden tunnistaminen tiiviiksi osaksi henkilöstösuunnittelua	<ol style="list-style-type: none"> 1. Länsi-Suomen maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontakoulutus on järjestetty ja toimintamalli käynnissä olevien ja lähestyvien edunvalvontakohteiden seurannasta on laadittu 2. Tekoäly on otettu käyttöön, ohjeistus päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty 3. Onnistumis- ja ryhmäonnistumiskeskustelut ovat käytynä ja tunnistettuja osaamis- ja kouluttautumistarpeita päivitetään vuosittain henkilöstö- ja kouluttautumissuunnitelmaan

Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 1/2

HANKE	TOTEUTUSAIKA	BUDJETTI	TEEMA
NACAO (Nature Based Carbon Offsets)	1.3.2023-28.2.2026	264 236 € (Interreg Europe)	Luontopohjaiset hiilensidontaratkaisut alueille –hankkeessa (NACAO) etsitään alueille ja kaupungeille sekä kunnille ratkaisuja vaikuttavaan hiilikompensatioon.
Promoter	1.3.2023-28.2.2026	259 542 € (Interreg Europe)	Promoter-hanke keskittyy päästöttömän liikkumiseen. Hankkeella edistetään vihreän energian tuotantoa paikallisella tasolla tukemaan kestäväää liikkumista.
Green Industrial Areas	1.1.2023-31.12.2025	144 244 € (Interreg Baltic Sea)	Green Industrial Areas -hanke tähtää teollisuusalueiden ja yrityspuistojen vihreään siirtymään. Tavoitteena on teollisuuden energiankäytön vähentäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, kilpailukykyä lisäten.
Luonto- ja ilmastotiedolla johtaminen Keski-Suomen vahvuudeksi (LUMOAVA)	1.9.2023-31.12.2025	292 098 € (JTF)	Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen ELY-keskuksen LUMOAVA-yhteishankkeessa kytketään ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillintä yhteen Keski-Suomessa, tuotetaan ja koostetaan luontotietoa sekä otetaan tutkimustietoa laajasti käyttöön Keski-Suomessa.

Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 2/2

HANKE	TOTEUTUSAIKA	BUDJETTI	TEEMA
Kiertokylät Keski-Suomessa	1.9.2024-30.6.2026	22 807 € (Maaseuturahoitus)	Hankkeen tavoitteena on aktivoida Keski-Suomen maaseutualueiden pk-yritysten, kuntien viranhaltijoiden ja yrityskehittäjien kiertotaloustoimenpiteitä, lisätä kiertotalousosaamista ja edistää teollisten symbioosien, eli yhteistyöhön perustuvien toimintamallien muodostumista alueellisesti.
Aluekehitysrahoituksen hallinnointi	1.1.2023-30.6.2025	158 039 € (Keski-Suomen kehittämisrahasto)	Hankkeella turvataan Keski-Suomen liiton aluekehittämisrahoituksen sujuva hallinnointi, lisätään Keski-Suomen alueellisen JTF-suunnitelman tunnettuutta sekä edistetään verkostoitumista, vuoropuhelua ja yhteistyötä JTF-suunnitelman toteutumiseen liittyen.
JTF-rahasto käyntiin	1.1.2023-30.6.2025	105 358 € (AKKE)	Hankkeella vauhditetaan Keski-Suomen siirtymäsuunnitelman toteuttamista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) varojen hyödyntämistä Keski-Suomessa.
AKKE tekninen tuki	1.3.2023-31.8.2025	37 000€ (AKKE)	Keski-Suomen liitolla on käytössään alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen (AKKE) määrärahaa yhteensä 10,5 m€ (2020-2023). AKKE-määrärahojen maksatusten volyyymi ja hyvästä palvelukyvyystä huolehtiminen edellyttää Keski-Suomen liitolta Lisäpanostusta teknisellä tuella palkattavaan henkilöstöön.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2027

Talousarvio ja sen sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kunnalle talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarvio- ja taloussuunnitelma tulee laatia siten, että taloudelliset edellytykset liiton tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi ja taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä rahoitus- ja investointiosasta.

Maakuntavaltuusto hyväksyy talousarviossa sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarvion maakuntahallitusta sitova taso on käyttötalousosan tulosityksiköiden toimintatulot ja -menot sekä toimintakatteet. Talousarvion toimistoa sitova taso on käyttötalousosan henkilöstökulut, palveluiden ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset sekä muut toimintamenot.

Kun maakuntavaltuusto on hyväksynyt talousarvion, maakuntahallitus käsittelee ja hyväksyy talousarvioon pohjautuvan käyttösuunnitelman vuodelle 2025. Käyttösuunnitelma laaditaan tulosityksiköittäin.

Talousarvio 2025

Tuloslaskelma ja käyttötalous

TULOSLASKELMA JA KÄYTTÖTALOUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2024 - 2025	
				Muutos €	Muutos %
TOIMINTATUOTOT	4 127 372	4 106 700	3 995 500	-111 200	-2,8 %
Myyntituotot	3 567 372	3 465 900	3 449 400	-16 500	-0,5 %
Jäsenkuntien maksuosuudet	3 433 300	3 433 300	3 433 300	0	0,0 %
Muut myyntituotot	134 072	32 600	16 100	-16 500	-102,5 %
Tuet ja avustukset	558 395	640 800	546 100	-94 700	-17,3 %
Muut tuotot	1 605	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-3 931 609	-4 086 700	-3 973 500	-113 200	-2,8 %
Henkilöstömenot	-2 259 360	-2 333 500	-2 224 000	-109 500	-4,9 %
Palvelujen ostot	-739 493	-794 000	-772 500	-21 500	-2,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 096	-54 200	-66 300	12 100	18,3 %
Avustukset, sis. K-S kehittämisrahaston	-629 368	-665 000	-665 000	0	0,0 %
Muut toimintamenot	-244 291	-240 000	-245 700	5 700	2,3 %
TOIMINTAKATE	195 763	20 000	22 000	2 000	9,1 %
Rahoitustuotot ja -menot	-248	0	0	0	0,0 %
Korkotuotot	0	0	0	0	0,0 %
Muut rahoitustuotot	-17	0	0	0	0,0 %
Korkomenot	0	0	0	0	0,0 %
Muut rahoitusmenot	-232	0	0	0	0,0 %
VUOSIKATE	195 514	20 000	22 000	2 000	9,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0,0 %
TILIKAUDEN TULOS	195 514	20 000	22 000	2 000	9,1 %
Rahastojen lisäys (-)	-650 000	-650 000	-650 000	0	0,0 %
Rahastojen vähennys (+)	619 768	650 000	650 000	0	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	165 283	20 000	22 000	2 000	9,1 %

Keski-Suomen liiton tulosityksiköt

Keski-Suomen liiton toiminta jakautuu seuraaviin tulosityksiköihin:

1. Luottamushenkilöhallinto
2. Toimisto
3. Projektit

Perussopimuksen mukaan kunnat rahoittavat maksuosuuksilla liiton varsinaisen toiminnan eli luottamushenkilöhallinnon ja toimiston toimintamenot sekä Keski-Suomen kehittämisrahaston varauksen.

Projektit-tulosityksikköön kuuluvat liiton itse toteuttamat hankkeet. Hankkeiden edellyttämät omavastuuosuudet katetaan vakituisen henkilökunnan työajan kohdentamisella, ministeriöiden vastinrahoituksella tai toimiston budjetista.

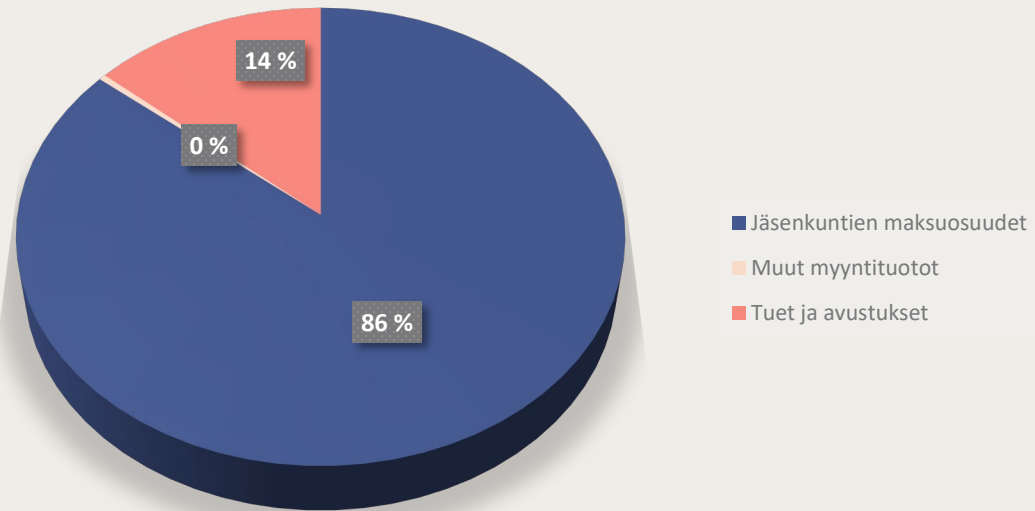
Talousarvio 2025

Tulosityksiköt

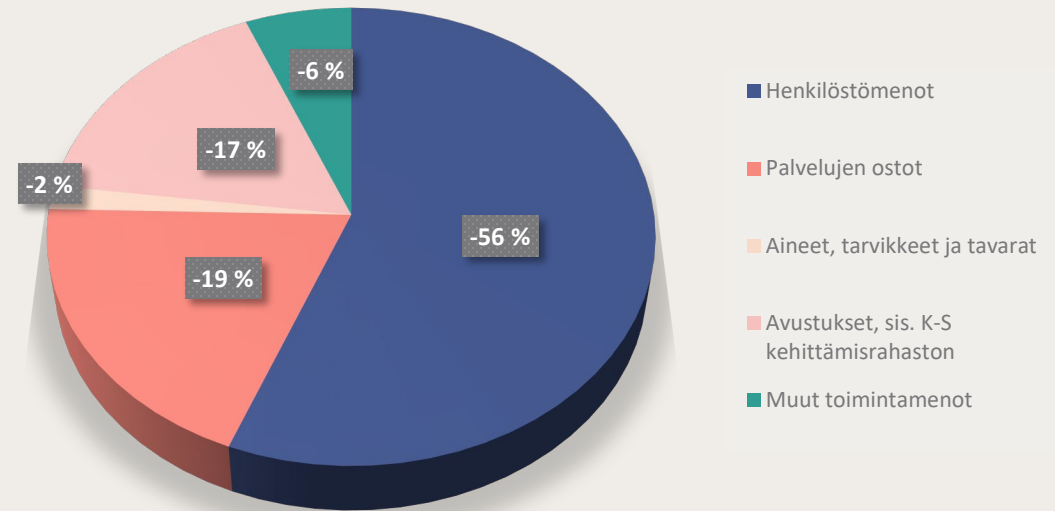
KÄYTTÖTALOUSOSA TULOSYKSIKÖITTÄIN	Luottamus- henkilöhallinto	Toimisto	Projektit	Yhteensä
TOIMINTATUOTOT	0	3 606 500	389 000	3 995 500
Myyntituotot	0	3 449 400	0	3 449 400
Jäsenkuntien maksuosuudet	0	3 433 300	0	3 433 300
Muut myyntituotot	0	16 100	0	16 100
Tuet ja avustukset	0	157 100	389 000	546 100
Muut tuotot	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-335 000	-3 166 000	-472 500	-3 973 500
Henkilöstömenot	-182 000	-1 664 500	-377 500	-2 224 000
Palkat ja palkkiot	-155 000	-1 393 000	-316 000	-1 864 000
Henkilöstösivukulut	-27 000	-271 500	-61 500	-360 000
Palvelujen ostot	-77 000	-600 500	-95 000	-772 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-66 300	0	-66 300
Avustukset (sis. K-S kehittämisrahaston)	0	-665 000	0	-665 000
Muut toimintamenot	-76 000	-169 700	0	-245 700
TOIMINTAKATE	-335 000	440 500	-83 500	22 000
Rahoitustulot ja -menot	0	0	0	0
Korkotulot	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	0	0	0	0
Korkomenot	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0
VUOSIKATE	-335 000	440 500	-83 500	22 000
TILIKAUDEN TULOS	-335 000	440 500	-83 500	22 000
Rahastojen lisäys (-)	0	-650 000	0	-650 000
Rahastojen vähennys (+)	0	650 000	0	650 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-335 000	440 500	-83 500	22 000

TOIMINTATUOTOT 2025

TOIMINTAKULUT 2025

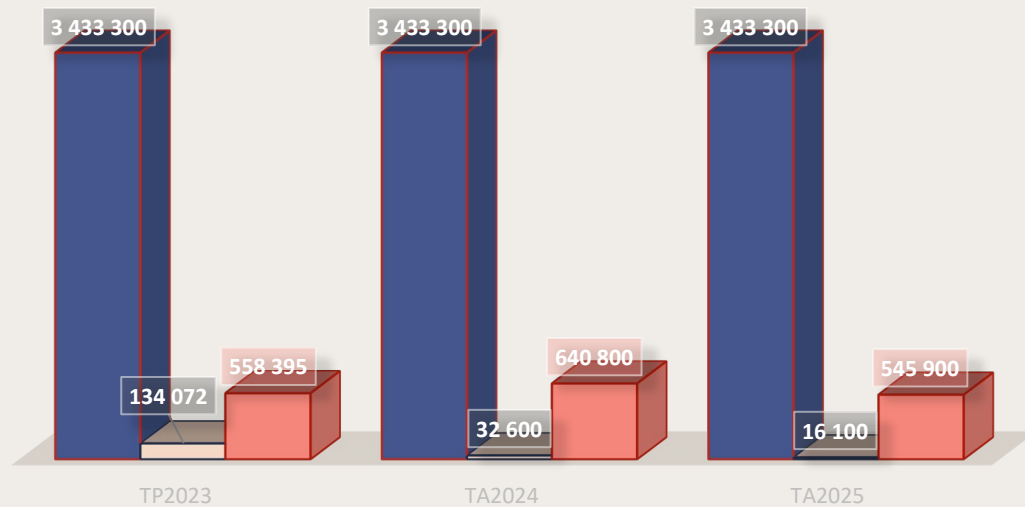
Talous- suunnitelma 2025-2027

TALOUSSUUNNITELMA						TA2025-2027	
TULOSLASKELMA JA KÄYTTÖTALOUS	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027	Muutos €	Muutos %
TOIMINTATUOTOT	4 127 372	4 106 700	3 995 500	3 904 000	3 904 000	-91 500	-2,3 %
Myyntituotot	3 567 372	3 465 900	3 449 400	3 517 000	3 517 000	67 600	
Jäsenkuntien maksuosuudet	3 433 300	3 433 300	3 433 300	3 502 000	3 502 000	68 700	
Muut myyntituotot	134 072	32 600	16 100	15 000	15 000	-1 100	
Tuet ja avustukset	558 395	640 800	546 100	387 000	387 000	-159 100	
Muut tuotot	1 605	0	0	0	0	0	
TOIMINTAKULUT	-3 931 609	-4 086 700	-3 973 500	-3 900 500	-3 900 500	73 000	1,9 %
Henkilöstömenot	-2 259 360	-2 333 500	-2 224 000	-2 240 500	-2 240 500	16 500	
Palvelujen ostot	-739 493	-794 000	-772 500	-700 000	-700 000	-72 500	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 096	-54 200	-66 300	-55 000	-55 000	-11 300	
Avustukset, sis. K-S kehittämisrahasto	-629 368	-665 000	-665 000	-665 000	-665 000	0	
Muut toimintamenot	-244 291	-240 000	-245 700	-240 000	-240 000	-5 700	
TOIMINTAKATE	195 763	20 000	22 000	3 500	3 500	-18 500	-528,6 %
Rahoitustulot ja -menot	-248	0	0	0	0	0	
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0	
Muut rahoitustuotot	-17	0	0	0	0	0	
Korkomenot	0	0	0	0	0	0	
Muut rahoitusmenot	-232	0	0	0	0	0	
VUOSIKATE	195 514	20 000	22 000	3 500	3 500	-18 500	-528,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	195 514	20 000	22 000	3 500	3 500	-18 500	-528,6 %
Rahastojen lisäys (-)	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	0	
Rahastojen vähennys (+)	619 768	650 000	650 000	650 000	650 000	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	165 283	20 000	22 000	3 500	3 500	-18 500	-528,6 %

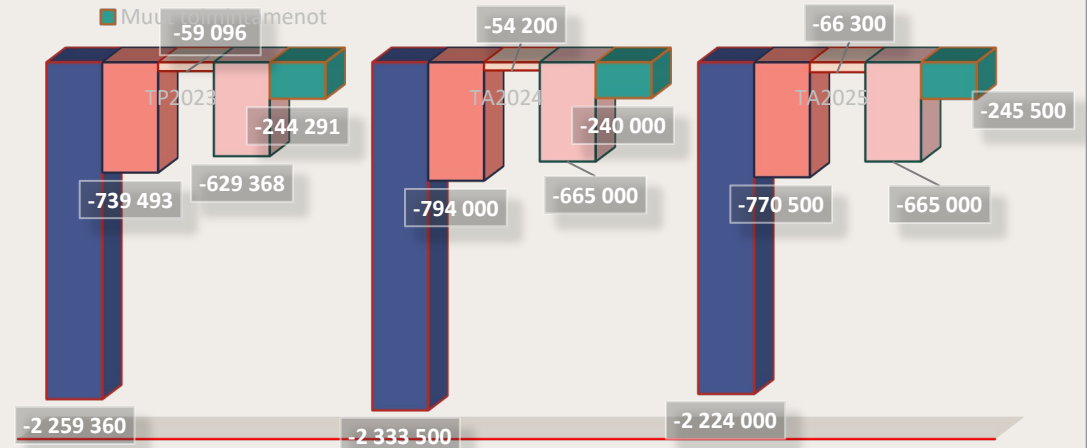
TUOTOT 2023-2025

Jäsenkuntien maksuosuudet Muut myyntituotot Tuet ja avustukset

KULUT 2023-2025

Henkilöstömenot Aineet, tarvikkeet ja tavarat Muut menot
Palvelujen ostot Avustukset, sis. K-S kehittämisrahaston

Talousarvio 2025

Rahoitus- ja investointi

RAHOITUS- JA INVESTOINTIOSA	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Toiminnan rahavirta	195 514	20 000	22 000	3 500	3 500
Vuosikate	195 514	20 000	22 000	3 500	3 500
Investointien rahavirta	0	0	0	0	0
Investointimenot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	195 514	20 000	22 000	3 500	3 500
Rahoituksen rahavirta	9 781 130	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	129 162	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	9 651 968	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	9 976 645	20 000	22 000	3 500	3 500

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Keski-Suomen kehittämisrahastoa kartutetaan 650 000€ vuonna 2025.

Rahasto-osuus sisältyy jäsenkuntien maksuosuuteen, joka laskutetaan kunnilta neljässä yhtä suuressa erässä: tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuun 15. päivänä. Keski-Suomen kehittämisrahastoon budjetoitu osuus jäsenkuntien maksuosuudesta siirretään laskutuksen jälkeen rahaston tilille. Lisätietoa Keski-Suomen kehittämisrahaston hankkeista [hankesalkusta](#).

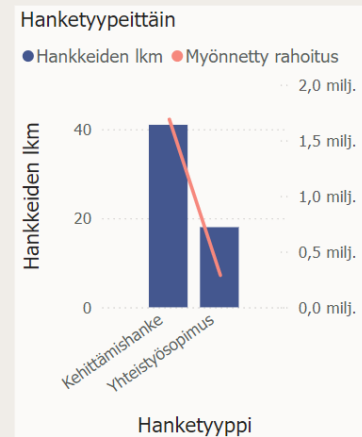
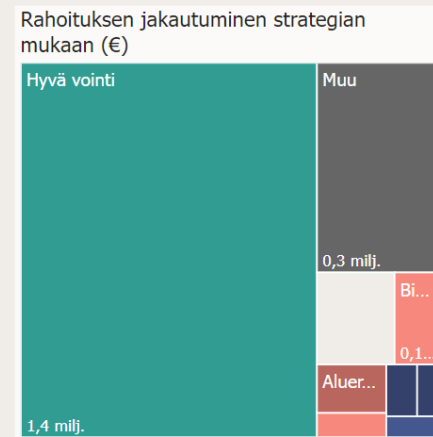
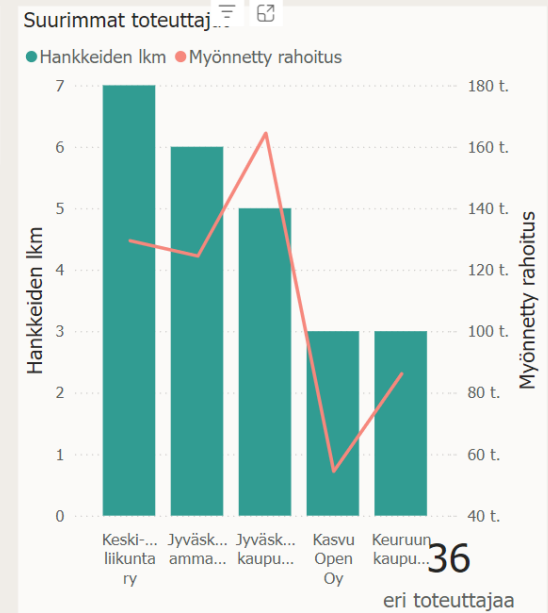
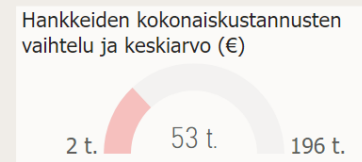
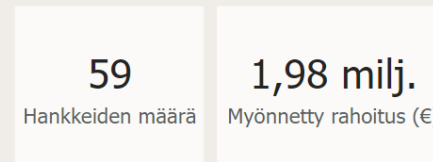
Tarkasteltava rahoitusinstrumentti

AKKE	Kehittämisrahasto
------	-------------------

Tarkasteltava vuosi

2020	2021	2022	2023	2024	2025
------	------	------	------	------	------

Etusivu

Jäsenkuntien maksuosuudet 2025

Jäsenkuntien maksuosuudet määräytyvät kunnan viimeisimmän tilinpäätöksen tuloslaskelman verotulot -summan suhteessa. (Perussopimus 26 §)

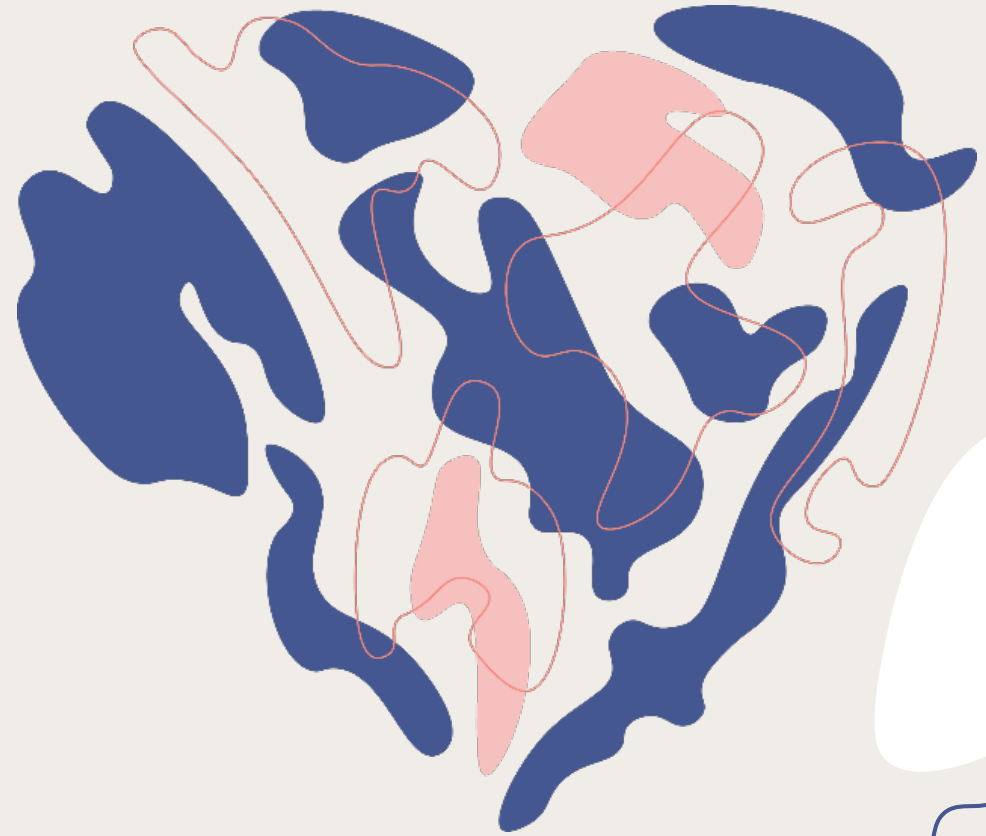
Kunta	Verotulot, euroa		Maksuosuus, euroa		Muutos		Maksuerä 1/4
	2023	2022	2025	2024	euroa	%	euroa
Hankasalmi	9 803 916	16 841 767	53 456	50 758	2 697	5,05 %	13 364
Joutsa	9 411 026	16 198 364	51 313	48 819	2 494	4,86 %	12 828
Jyväskylä	335 160 645	607 054 443	1 827 458	1 829 560	-2 102	-0,12 %	456 864
Jämsä	47 344 078	91 105 829	258 143	274 578	-16 435	-6,37 %	64 536
Kannonkoski	2 907 533	4 958 268	15 853	14 943	910	5,74 %	3 963
Karstula	8 278 751	14 232 799	45 140	42 895	2 244	4,97 %	11 285
Keuruu	21 807 831	39 354 033	118 907	118 606	300	0,25 %	29 727
Kinnula	2 995 204	5 433 049	16 331	16 374	-43	-0,26 %	4 083
Kivijärvi	2 405 066	4 480 176	13 114	13 502	-389	-2,97 %	3 278
Konnevesi	5 458 111	9 979 264	29 760	30 076	-316	-1,06 %	7 440
Kyyjärvi	3 295 874	5 530 525	17 971	16 668	1 303	7,25 %	4 493
Laukaa	44 327 189	78 602 991	241 693	236 896	4 797	1,98 %	60 423
Luhanka	1 819 339	3 138 593	9 920	9 459	461	4,64 %	2 480
Multia	3 691 168	6 586 564	20 126	19 851	275	1,37 %	5 032
Muurame	23 834 925	47 001 390	129 960	141 654	-11 695	-9,00 %	32 490
Petäjävesi	8 555 695	14 824 561	46 650	44 679	1 971	4,23 %	11 663
Pihtipudas	8 391 264	14 732 722	45 753	44 402	1 351	2,95 %	11 438
Saarijärvi	19 287 282	33 610 789	105 164	101 297	3 866	3,68 %	26 291
Toivakka	5 324 788	9 325 214	29 033	28 105	929	3,20 %	7 258
Uurainen	6 830 582	13 238 276	37 244	39 898	-2 654	-7,13 %	9 311
Viitasaari	12 793 314	23 462 490	69 755	70 712	-957	-1,37 %	17 439
Äänekoski	45 952 899	79 489 167	250 557	239 567	10 990	4,39 %	62 639
Yhteensä	629 676 478	1 139 181 274	3 433 300	3 433 300			858 325

KESKI-SUOMEN LIITTO

Kehitetään
Keski-Suomea
yhdessä!

17 § MAAKUNTAVALTUUSTOALOITE: KESKI-SUOMEN LIITON STRATEGIA KOKONAISKESTÄVÄKSI JA ETEENPÄINKATSOVAKSI

MH 25.10.2024, § 100

Vihreän puolueen valtuustoryhmä jätti maakuntavaltuuston kokouksessa 7.6.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Keski-Suomen liiton strategia kokonaiskestäväksi ja eteenpäin katsovaksi Keski-Suomen liitolle lähetettävissä rahoitushakemuksissa toivotaan eritoten bio- ja kiertotalouteen yms. määriteltyihin toimialoihin liittyviä hakemuksia. Tällainen avaintoimialojen rajaminen sulkee osan hakijoista ulkopuolelle jo ennen hakemusvaihetta ja toimii myös rahoituksen myöntökriteerinä.

Vihreä ryhmä haluaa kiinnittää tähän huomiota, sillä biotalouteen kuuluva metsätalous ei pysty lunastamaan kestävyyslupauksiaan.

Metsätalous on suurin uhanalaistaja lajeille ja luontotyypeille, yksi suurimmista vesien pilaajista sekä Suomen ilmastopolitiikan romahduttaja. Jo yli 10 vuoden aikana lisääntyneet hakkuut eivät ole lisänneet ilmastohyötyjä, metsätalouden työllisyyttä, arvonlisää tai tuotteiden jalostusastetta, vaan on käynyt päinvastoin.

Esitämme, että valtuustokauden 2025–2029 strategian kärkeen ei nimetä yhtään erityistä toimialaa. Keski-Suomen tulevaisuuden on oltava avoin ja tasa-arvoinen moninaisille tulevaisuuspoluille eikä sen tule keskittyä yksittäisiin aloihin kuten biotalouteen.

Esitämme, että Keski-Suomen liitto keskittyy kokonaiskestävään ja eteenpäin katsovaan Keski-Suomeen.”

Vastaus maakuntavaltuustoaloitteeseen:

Nykyinen Keski-Suomen strategia 2022–2025

Keski-Suomen maakuntastrategia sisältää

- maakuntasuunnitelman eli tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämisestä vuoteen 2050
- maakuntaohjelman eli lähivuosien yhteiset toimenpiteet ja arvion niiden rahoittamisesta vuosille 2022–2025
- älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021–2027, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä

Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma ovat lakisääteisiä suunnitelma-asiakirjoja eikä niissä edellytetä toimiala- tai teknologiavalintoja. Älykkään erikoistumisen strategia puolestaan perustuu EU-rahastojen hallinnointia koskevan yleisasetuksen säädökseen ja on edellytys ohjelmakauden 2021–2027 EU-rahoituksen käytölle. Edellytys koskee kaikkia jäsenmaita ja alueita, jotka saavat EU:n rakennerahastojen varoja. Käytännössä älykkään erikoistumisen valinnat tehdään keskittymällä kunkin alueen vahvuuksiin joko toimialoja tai teknologioita painottamalla. Keski-Suomen EU-ohjelmakauden rahoitus 111 miljoonaa euroa on sidottu maakunnan älykkään erikoistumisen strategiaan ja siinä tehtyihin valintoihin. Kasvun kärjiksi ovat valikoituneet bio- ja kiertotalous, uudistuva teollisuus ja hyvä vointi sekä kaikkia läpäisevä digitalisaatio.

Strategisia valintoja tehdään, jotta resurssit voidaan kohdentaa mahdollisimman tehokkaasti tärkeimpiin tavoitteisiin. Keskeisiä syitä valintojen tekemiselle ovat rajalliset resurssit, vaikuttavuuden parantaminen ja tulevaisuuden ennakointi. Kaikilla organisaatioilla ja rahoitusohjelmilla

on rajallinen määrä resursseja (aikaa, osaamista ja/tai rahaa). Ilman selkeitä painotuksia niitä käytettäisiin hajautetusti, mikä voisi heikentää tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Valitsemalla tietyt painopisteet ja toimialat voidaan keskittyä asioihin, joilla on suurin merkitys maakunnan kehityksen kannalta. Kaikkien mahdollisuuksien tavoittelemisen johtaisi hajautuneisiin ja heikompiin tuloksiin. Strategisilla valinnoilla pyritään vastaamaan myös tulevaisuuden tarpeisiin. Esimerkiksi ilmastomuutoksen ja ympäristöhaasteiden ratkaiseminen vaatii keskittymistä niihin toimialoihin, jotka voivat parhaiten vaikuttaa kestäväyyden edistämiseen.

Vihreän ryhmän esille nostama huoli biotalouden, erityisesti metsätalouden, vaikutuksista kestäväyteen ja ympäristöön, on perusteltu. Biotalous ja sen kehityssuunnat ovat jatkuvan arvioinnin kohteena. Strategiassa korostetaan kokonaiskestävyyttä, joka tarkoittaa taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden tasapainoa. Periaate vaatii, että toimialat, kuten metsätalous, uudistuvat vastaamaan nykyisiin ja tuleviin kestävyshaasteisiin. Keski-Suomen liitto on sitoutunut siihen, että rahoitettavat hankkeet edistävät tätä muutosta.

Älykkään erikoistumisen strategia ei sulje kokonaan pois muita aloja, sillä Keski-Suomen liitolla ja Keski-Suomen ELY-keskuksella on mahdollisuus rajatusti tukea myös uusia avauksia.

Uusi Keski-Suomen strategia 2026–2029

Keski-Suomen maakuntastrategian päivittäminen vuosille 2026–2029 on käynnistymässä. Valmistelun yhtenä perustana on kesällä valmistunut nykyisen strategian arviointi. Arvioinnin mukaan strategian painopisteet ja kasvun kärjiksi valitut toimialat ovat yhä ajankohtaisia ja vastaavat maakunnassa tunnistettuihin tarpeisiin. Kokonaiskestävyyttä strategian läpileikkävänä teemana pidetään onnistuneena ja edelleen ajankohtaisena. Nykyistä vahvempaa painoarvoa toivottiin mm. kokonaisturvallisuudelle, luonto- ja kestävyysteemoille, osaamisen vahvistamiselle ja osallisuudelle.

Strategian on tarkoitus edelleen sisältää pitkän aikavälin tahtotilan ja lähivuosien toimenpiteet. Työ- ja elinkeinoministeriö ohjeen mukaan strategia valmistellaan niin, että se voidaan hyväksyä syksyn 2025 maakuntavaltuustossa. Ministeriön ohjeena on tarvittaessa vain päivittää EU-rahoituksen käyttöä sitova ja toimialapainotukset sisältävä maakunnan älykkään erikoistumisen strategia ohjelmakauden 2021–2027 viimeisille vuosille, sillä seuraavaan kauteen 2028–2034 valmistautuminen on jo alkanut. Maakuntien älykkään erikoistumisen strategioiden valmistelu ajoittunee joko vuodelle 2026 tai 2027. Tämän hetken arvioiden mukaan Euroopan komissio on jopa vahvistamassa alueiden strategiavalintojen ohjaavuutta. Toisaalta koheesiorahoituksen tulevaisuus on epäselvä.

Keski-Suomen seuraavaa maakuntastrategiaa laaditaan pohjautuen alueen vahvuuksiin ja pitkän aikavälin tavoitteisiin, jotka tukevat kestävästä kasvusta ja hyvinvointia. Biotalous ja kiertotalous ovat Keski-Suomelle keskeisiä toimialoja, joilla on merkittävä rooli niin alueen taloudellisessa kehityksessä kuin ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Vaikka biotalouteen liittyy haasteita, Keski-Suomen liitto näkee sen potentiaalini erityisesti uusien kestävien innovaatioiden ja teknologioiden edistäjänä korvaamassa esim. öljyn, muovin ja erilaisten öljypohjaisten polymeerien käyttöä.

Vihreän valtuustoryhmän aloite on arvokas ehdotus maakunnan seuraavan älykkään erikoistumisen strategian valmistelua varten, jotta kaikissa maakunnan linjauksissa otetaan huomioon monimuotoinen ja kokonaisvaltainen kestävyys.

Lisätietoja: Pirjo Peräaho, aluekehitysjohtaja, p. 040 591 0760, pirjo.peraaho(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. antaa edellä olevan vastauksen maakuntavaltuustoaloitteeseen ja
2. esittää maakuntavaltuustolle, että edellä oleva maakuntavaltuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

MV 29.11.2024, § 17

Lisätietoja: Pirjo Peräaho, aluekehitysjohtaja, p. 040 591 0760, pirjo.peraaho(at)keskisuomi.fi

Maakuntahallituksen ehdotus:

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että edellä oleva valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

---

18 § MAAKUNTAVALTUUSTOALOITE: TULEVAISUUDEN NELOSTIE ELI E75

MH 25.10.2024, § 101

Keskustan valtuustoryhmä jätti maakuntavaltuuston kokouksessa 7.6.2024 seuraavan aloitteen:

”Keskustan valtuustoryhmä esittää aloitteena, että maakuntahallitus lausuu voimakkaan tarpeen myös Vt 4 Vehniä-Äänekoski-Pihtipudas koko välin kehittämiseksi valtatiehankkeeksi (1+2 tai 2+2 kaistat).

Näin jo ELY-keskuksen suunnitelma 111 kilometrin mittaiselle matkalle saa lisää voimaa. Tavoitetilan tien kunnostamiseen tulee ja perustuu eurooppalaisen TEN-T- ydinverkkokäytävän mukaiseen tavoitetilaan.

Edellytämme, että Orpon hallitus näkee Keski-Suomen tiestön kehittämisen koko Suomen edun mukaisena ja siirtää rahaa eteläisen Suomen hankkeista Keski-Suomeen. Toimenpidesuunnitelma ja hankearviointi ovat jo nyt valmiit, nyt vain rahoitus puuttuu ja siihen valtiolla kannattaa yksinkertaisesti satsata. Kansantaloudellinen kannattavuus, HK eli hyötykustannuslaskelmien mukaan erityisesti liikenneturvallisuus paranee, matka-ajat eteläisen ja pohjoisemman Suomen välillä lyhenevät ja tienpidolliset kustannukset laskevat.”

Vastaus maakuntavaltuustoaloitteeseen:

Valtatie 4 on Suomen tärkein etelä-pohjoissuuntainen pääväylä. Valtatiellä kulkee niin pitkämatkaista valtakunnallista liikennettä kuin lyhytmatkaista seudullista ja paikallista liikennettä. Tiellä on suuri merkitys sekä elinkeinoelämän kuljetuksille että henkilöliikenteelle.

Valtatie 4 kuuluu EU:n TEN-T-ydinverkkoon, jolla tavoitteena on hyvä liikenteellinen palvelutaso ja turvallisuus, matka-aikojen ennakoitavuus sekä kuljetusten toimintavarmuus. Ydinverkolle tavoitetaso tulisi saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi valtatie on osa eurooppalaista Pohjanmeri-Itämeri liikennekäytävää. Eurooppalaiset liikennekäytävät muodostuvat niistä ydinverkon tai laajennetun ydinverkon osista, jotka ovat strategisesti merkittävimpiä.

Yhteysväliä Vehniä-Äänekoski on parhaillaan käynnissä tiesuunnitelman laadinta. Suunnitelman odotetaan valmistuvan alkuvuodesta 2025. Tavoitteena on valtatieparantaminen moottoritieksi. Yleissuunnitelman mukainen kustannusarvio on noin 80 miljoonaa euroa. Tiesuunnitelman valmistumisen jälkeen yhteysväliä on mahdollista edetä tarkempaan rakentamissuunnitteluun, mutta hankkeen toteutuksesta ei ole vielä päätöksiä.

Väliä Äänekoski-Pihtipudas (maakuntaraja) koskien on laadittu toimenpidesuunnitelma. Suunnitelmassa määritelty pitkän aikavälin kehittämistavoite yhteysväliä on keskikaiteellinen 2+1 kaistainen jatkuva ohituskaistatie eritasoliittymillä ja rinnakkaistieverkolla. Ohituskaistat sijaitsevat peräkkäin, ja suunnittelualueelle jää lyhyitä 1+1-kaistaisia jaksoja Viitasaaren ja Pihtiputaan taajamien kohdille. Taajamien kohdille on laadittu myös aluevarasuunnitelmat. Toimenpidesuunnitelman perusteella laaditussa hankearvioinnissa Viitasaari-Pihtipudas välin tavoitetilaksi on asetettu yksittäisin ohituskaistoin varustettu kaksikaistainen tie.

Hankearvioinnissa yhteysvälin Äänekoski-Pihtipudas kustannuksia on määritetty pääosin karkealla esisuunnittelun toimenpidetarkkuudella. Tavoitetilan verkon kustannuksiksi on arvioitu 432 miljoonaa euroa. Tavoitetilan lisäksi on tarkasteltu ensimmäisen vaiheen toimenpiteitä, jotka ovat tarpeellisimpia ja vaikutuksiltaan tehokkaimpia, sekä kevennetyn tavoitetilan verkkoa, jossa toimenpiteet sijoittuvat Viitasaaren pohjoispuolelta maakunnan rajalle. Kevennetyn tavoitetilan kustannusarvio on 400 miljoonaa euroa ja ensimmäisen vaiheen toimenpidekokonaisuuden 113 miljoonaa euroa.

Ensimmäisen vaiheen toimenpiteiden hyötykustannussuhde on 0,27. Tavoitetilan liikenneverkon hyötykustannussuhde on 0,06. Kevennetyn tavoitetilan hyötykustannussuhde on hankearvioinnin mukaan 0,07.

Laaditut toimenpidesuunnitelma, aluevaraussuunnitelmat sekä hankearviointi toimivat lähtökohtana tieosuuden jatkosuunnittelun ja toteutuksen ohjelmoinnissa. Jatkosuunnittelu ja toteutus tapahtuvat vaiheittain pienempinä kokonaisuuksina. Lopulliset toimenpiteet tarkentuvat vielä yleis- tai tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä. Toistaiseksi jatkosuunnittelusta ei ole päätöksiä.

Yhteysväliillä Äänekoski-Viitasaari on parhaillaan käynnissä ohituskaistojen rakentamishanke, jossa rakennetaan mm. keskikaiteita nykyisille ohituskaistoille. Hankkeella parannetaan yhteysvälin liikenneturvallisuutta sekä liikenteen sujuvuutta.

Vuoden 2024 aikana on valmisteltu seuraavaa kansallista Liikenne 12 -suunnitelmaa, koskien vuosia 2025–2036. Suunnitelma sisältää vision valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisestä, suunnitelmalle asetetut tavoitteet ja niitä tarkentavat strategiset linjaukset. Lisäksi suunnitelmaan sisältyy valtion rahoitusohjelma liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Valmistelusta saatujen tietojen perusteella tulevina vuosina rahoitusohjelman pääpaino tulee olemaan perusväylänpidossa, kun taas väyläverkon kehittämisen rahoitusta supistetaan merkittävästi.

Keski-Suomen liitto pitää tärkeänä, että myös jatkossa liikenneverkon kehittämiseen on käytettävissä rahoitusta. Liikenteellä on merkittävä rooli elinkeinoelämän toimintaedellytysten mahdollistamisessa. Riittävä investointitaso liikenteeseen on globaali kilpailukykytekijä.

Liiton näkemyksen mukaan liikenneverkon kehittämisrahoituksen lähtökohtana tulee olla hankkeiden priorisointi hankkeiden vaikuttavuuteen ja liikennejärjestelmän strategiseen tilannekuvaan pohjautuen. Priorisoinnissa tulee myös huomioida TEN-T-ydinverkon tavoitetason saavuttaminen.

Valtatien 4 kehittäminen on yksi tärkeimmistä tavoitteista maakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja sen merkitys Suomen ja pohjoisen Euroopan ydinväylänä on tunnistettu myös loppuvuodesta 2023 hyväksytyssä Länsi-Suomen liikennestrategian toimenpideohjelmassa. Valtatien kehittäminen on huomioitu myös Keski-Suomen maakuntakaavassa.

Keski-Suomen liitto pyrkii edunvalvontatyössään edelleen edistämään yhteysvälin Äänekoski-Pihtipudas suunnitteluvalmiuden nostamista valtatie 4 kehittämiseen liittyen. Riittävä suunnitteluvalmius on edellytys toteutukselle. Aktiivista edunvalvontatyötä tehdään myös ylimaakunnallisesti painottaen valtatie 4 kansallista ja kansainvälistä merkittävyyttä. Yhteysvälin Vehniä-Äänekoski-tiesuunnittelun edetessä hankkeella on edellytykset nousta valtion väyläverkon investointiohjelmaan.

Lisätietoja: Valtteri Paakki, maakuntasuunnittelija, p. 040 525 6059, valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi
Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 050 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. antaa edellä olevan vastauksen maakuntavaltuustoaloitteeseen ja
2. esittää maakuntavaltuustolle, että edellä oleva maakuntavaltuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Maakuntavaltuustoaloitteen vastauksen esittelyn ajaksi kokoukseen osallistui maakuntasuunnittelija Valtteri Paakki Keski-Suomen liitosta.

MV 29.11.2024, § 18

Lisätietoja: Valtteri Paakki, maakuntasuunnittelija, p. 040 525 6059, valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi
Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 050 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntahallituksen ehdotus:

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että edellä oleva valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

---

19 § MAAKUNTAVALTUUSTOALOITE: NOPEA RATAYHTEYS OULU-JYVÄSKYLÄ-HELSINKI KESKI-SUOMEN EDUNVALVONNAN PITKÄN TÄHTÄIMEN KÄRKITAVOITTEEKSI

MH 25.10.2024, § 102

Perussuomalaisten maakuntavaltuutettu Joni Parkkonen jätti maakuntavaltuuston kokouksessa 7.6.2024 seuraavan aloitteen: Nopea ratayhteys Oulu-Jyväskylä-Helsinki Keski-Suomen edunvalvonnan pitkän tähtäimen kärkitavoitteeksi

”Keski-Suomen asema pohjois-eteläsuuntaisessa raideliikenteessä on ongelmallinen. Vaikka Suomen maantieliikenteen pääväylä Etelä- ja Pohjois-Suomen välillä (VT 4) kulkee Jyväskylän kautta, ei näin ole raideliikenteen kohdalla. Historian saatossa on Suomen rautateiden päärada muodostunut reitti Oulu-Ylivieska-Kokkola-Seinäjoki-Tampere-Helsinki, joka on sittemmin myös valittu osaksi Euroopan laajuista ydinverkkoa (TEN-T), jota pyritään jatkuvasti kehittämään. Keski-Suomi maakuntana ja Jyväskylä sen suurimpana kaupunkina ovat vähitellen joutumassa yhä haastavampaan tilanteeseen alueiden välisen kilpailun ja elinvoiman kasvun näkökulmasta.

Nopeaa raideyhteyttä Jyväskylästä Helsinkiin on aiemmin selvitetty Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen maakuntaliittojen toimesta. Vuonna 2011 valmistunut alustava tarveselvitys kartoitti eri reittivaihtoehtoja ja vertaili niiden rakentamiskustannuksia ja vaikutuksia matka-aikaan. Kustannusarviot oikoradoille olivat noin miljardi euroa ja matka-aika-arvio Jyväskylästä Helsinkiin alle kaksi tuntia. Oikoratavaihtoehtoja ei kuitenkaan nähty yhteiskuntataloudellisesti kannattavina, vaan niiden sijaan päädyttiin suositteluun Tampereen kautta kulkevan raideyhteyden parantamista.

Kyseisen selvityksen suurimpana puutteena on pidettävä sitä, että se keskittyi pelkästään Jyväskylä-Helsinki yhteyden parantamiseen, jolloin oikoradan perustelut laajemman yhteiskunnallisen hyödyn näkökulmasta jäivät vähäisiksi eli lähinnä Keski-Suomea ja Päijät-Hämettä hyödyttäviksi. Hankkeen valtakunnallinen merkitys nousee kuitenkin täysin uudelle tasolle, jos se liitetään osaksi laajempaa kokonaisuutta yhdistämällä siihen uusi nopea ratayhteys välille Oulu-Jyväskylä. Tämä avaa myös mahdollisuuden miljardiluokan rahoitukselle EU:n Connecting Europe Facility (CEF) investointirahoista. Tätä rahoitusvälinettä ovat useat EU:n jäsenmaat hyödyntäneet suuren mittaluokan ratahankkeisiin. Esimerkiksi Saksan saama CEF-rahoituksen määrä on miljardeja euroja.

Nopea raideyhteys Helsinkiin on sekä Oulun että Jyväskylän kaupunkien tavoitteena. Oulu on tähän saakka panostanut mutkaisen Pohjanmaan radan kehittämiseen ja Jyväskylä puolestaan Tampereen kautta tapahtuvaan kiertoreittiin. Suora ratayhteys Oulusta Jyväskylän kautta Helsinkiin tekisi tarpeettomaksi miljardien eurojen tehottomat investoinnit vanhojen ratalinjojen parantamiseen. Uusille ratayhteyksille Oulu-Jyväskylä ja Jyväskylä-Lahti tai jälkimmäisen sijaan vaihtoehtoisesti Jämsä-Riihimäki tulisi tavoitematkanopeudeksi ottaa 300 km/h. Tähän pystyy esim. Siemensin ICE 3 suurnopeusjuna. Oulun ja Helsingin väliseksi matka-aikatavoitteeksi tulisi asettaa alle 3 tuntia 30 min, johon tavoitteeseen ei Suomen nykyisellä pääradalla voida käytännössä milloinkaan päästä. Jyväskylän ja Helsingin välinen matka-aikatavoite tulisi olla alle 1 h 45 min ja samoin Oulu-Jyväskylä alle 1 h 45 min. Rata olisi suunniteltava kaksiraiteiseksi ja myös tavaraliikenteen mahdollistavaksi.

Matkustajaliikenteen merkittävän nopeutumisen lisäksi perusteluja uudelle ratahankkeelle löytyy runsaasti. Jos Itämeren rahtiliikenne sotatilanteessa pysähtyy, joudutaan Suomeen suuntautuva tavaraliikenne hoitamaan pitkälti pohjoisen kautta. Tällöin Suomen tärkeimmäksi huoltoväyläksi tulee Tornio-Helsinki välin nopea raideyhteys. Uuden radan myötä myös sotilaallinen liikkuvuus paranisi merkittävästi, joten NATO:n osallistuminen hankkeen rahoitukseen olisi perusteltua. Lisäksi tulevaisuuden visiona on syytä mainita, että Kaukoitään suuntautuvan pohjoisen merireitin eli ns. koillisväylän avautuminen ympärivuotiseen käyttöön voi muuttaa

laivarahtiliikenteen painopisteen pohjoiseen. Myös tämä edellyttäisi pohjois-eteläsuuntaisen rataverkon kapasiteetin kasvattamista ja panostamista nopeuteen. Ehdotan, että Keski-Suomen liitto asettaa edellä kuvatun nopean ratayhteyden Keski-Suomen edunvalvonnan pitkän tähtäimen kärkitavoitteeksi ja aloittaa yhdessä Pohjois-Pohjanmaan ja Päijät-Hämeen maakuntaliittojen kanssa selvitystyön hankkeen toteutumisen edellytyksistä.”

Joni Parkkonen
Maakuntavaltuutettu (ps.)

Vastaus maakuntavaltuustoaloitteeseen:

Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen liitot tekivät vuonna 2011 alustavan [tarveselvityksen](#) nopeasta ratayhteydestä, ns. oikoradasta Jyväskylästä Helsinkiin. Tarveselvityksessä tarkasteltiin, mitä vaihtoehtoja on olemassa Jyväskylän ja Helsingin välisen ratayhteyden nopeuttamiseksi siten, että matka-aika lyhenisi nykyisestä noin kolmesta tunnista alle kahteen tuntiin. Lisäksi selvitettiin alustavasti eri vaihtoehtojen kustannus- ja muita vaikutuksia sekä mahdollisia toteutukseen vaikuttavia reunaehtoja. Vaihtoehtoina tarkastelussa olivat mukana sekä Päijänteen itä- että länsipuoliset uuteen käytävään sijoittuvat ratayhteydet, sekä nykyinen yhteys Jyväskylästä Tampereelle. Selvityksen alustavissa johtopäätöksissä todetaan, että nykyisen Tampere-Jyväskylä radan parantamiseen liittyvät riskit mm. ympäristövaikutusten suhteen ovat pienemmät kuin oikoratavaihtoehdoissa. Kaikissa uuteen maastokäytävään perustuvissa vaihtoehdoissa on arvokkaita luontoalueita, jotka on otettava huomioon vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa. Tarveselvityksen johtopäätösten mukaan uudet ratalinjaukset (VE Jämsä–Riihimäki, VE Jämsä–Lahti ja VE Muurame–Heinola–Lahti) rikkovat merkittävästi yhtenäisiä luonnonalueita.

Tarveselvityksen pohjalta ja pitkän tähtäimen tavoitteena uusi nopea ratayhteys Jämsästä etelään on huomioitu Keski-Suomen lainvoimaisessa maakuntakaavassa (lainvoima 28.1.2020), myös Kuhmoisten kunnan osalta. Oikoratayhteys on esitetty maakuntakaavassa ns. yhteystarve-merkinnällä ja vastaavalla merkintätavalla oikoratayhteys on huomioitu myös 2.12.2019 hyväksytyssä Jämsän taajamaosayleiskaavassa 2030. Vastaavaa oikoradan yhteystarvevarausta ei ole osoitettu Päijät-Hämeen lainvoimaisessa maakuntakaavassa 2014. Osin tarveselvityksessä esiin tuodut eri vaihtoehdot koskevat myös Pirkanmaan maakuntaa Kuhmoisten osalta linjausvaihtoehdoissa VE Jämsä–Lahti sekä VE Jämsä–Riihimäki ja Hämeen maakuntaa vaihtoehdon VE Jämsä–Riihimäki osalta. Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakuntakaavoissa ei ole osoitettu oikoratavarausta Keski-Suomen suuntaan.

Oikorataan liittyvän valtuustoaloitteen pohjalta on käyty vuoropuhelua sekä Pohjois-Pohjanmaan että Päijät-Hämeen maakuntien suuntaan. Oulun kaupunki sekä Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat sitoutuneet strategioissa ja edunvalvonnassaan EU:n TEN-T-ydinverkkoon kuuluvan pääradan kehittämiseen sekä Haaparanta-Tornio-Kemi-Oulu välin saamiseen eurooppalaiseen raidelevyyteen. Näihin näkökulmiin viitaten Oulun kaupunki ja Pohjois-Pohjanmaan liitto eivät näe realistisena oikorata-aloitteen edistämistä. Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisissa maakuntakaavoissa ei ole osoitettu oikoratavarausta Keski-Suomen suuntaan. Myöskään Pohjois-Pohjanmaan tuoreessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ei ole tavoitteita oikoradan edistämiseen liittyen.

Keskusteluissa Päijät-Hämeen liiton kanssa on noussut esille tarve käynnistää Päijät-Hämeessä Lahti-Heinola-Mikkeli (ns. Savon oikorata) ajantasaisuusselvitys käynnissä olevaa maakuntakaavoitusta varten. Osana oikoradan ajantasaisuusselvitystä tullaan mahdollisesti tarkastelemaan Mikkelin suunnan lisäksi myös Jyväskylän suuntaa oikoradan linjausvaihtoehtona.

Keski-Suomen saavutettavuuden parantamisessa ensisijaisena tavoitteena on olemassa olevan Tampere-Jyväskylä-rataosan kehittäminen. Tampere-Jyväskylä rataosan kehittäminen on määritelty Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa Keski-Suomen valtakunnallista merki-

tystä omaavaksi kärkihankkeeksi. Tampere-Jyväskylä-radan suunnitteluhanke on parhaillaan menossa ja rataosan kehittämistoimenpiteiden suunnitteluun on myönnetty rahoitusta 18 milj. €. Suunnittelu jatkuu vuoteen 2026 saakka. Suunnitteluhankkeen toimenpiteillä pyritään parantamaan raideliikenteen sujuvuutta ja täsmällisyyttä sekä vähentämään radan häiriöherkkyyttä. Tampere-Jyväskylä-rataosa on osoitettu lainvoimaisessa Keski-Suomen maakuntakaavassa valtakunnallisesti merkittävänä kaksiraiteisena pääratana.

Keski-Suomen ensisijainen tavoite on parantaa saavutettavuutta pääkaupunkiseudulle ja pohjoiseen nykyistä Jyväskylä-Tampere rataosaa kehittämällä ja kytkeytymällä pääratakokonaisuuteen. Suoran ratayhteyden kehittäminen välille Jyväskylä-Oulu ei näydytässä kohtaa realistisena. Maankäytön suunnittelun näkökulmasta Keski-Suomen maakuntakaavassa osoitettu oikoradan yhteistarve (Jämsästä etelään) on tässä vaiheessa riittävä varaus nopeamman ratayhteyden pitkän aikavälin tulevaisuuden tavoitteesta. Selkeästi alle kahden tunnin matka-aika Helsinkiin sekä Helsinki-Vantaan lentoasemalle on kannatettava ja kunnianhimoinen tavoite pitkälle aikavälille. Savon oikoradan ajantasaisuusselvitykseen sekä Päijät-Hämeen maakuntakaavan päivitysprosessiin liittyen Keski-Suomen liitto jatkaa vuoropuhelua Päijät-Hämeen maakunnan kanssa.

Lisätietoja: Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. antaa edellä olevan vastauksen maakuntavaltuustoaloitteeseen ja
2. esittää maakuntavaltuustolle, että edellä oleva maakuntavaltuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

MV 29.11.2024, § 19

Lisätietoja: Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntahallituksen ehdotus:

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että edellä oleva valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös: Maakuntavaltuustoaloitteen jättäjä Joni Parkkonen (PS) käytti asiasta puheenvuoron ja esitti maakuntavaltuustoaloitteen palauttamista valmisteluun. Timo Lehtonen (PS) ja Mia Puolimatka (KD) kannattivat esitystä.

Hallintosäännön § 94 mukaan, äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Äänestys toimitettiin avoimesti nimenhuudolla. Äänestyksessä oli paikalla 52 maakuntavaltuutettua. Pohjaesityksen puolesta äänestettiin Jaa ja valmisteluun palauttamisen puolesta äänestettiin Ei. Pohjaesityksen puolesta äänesti 40 maakuntavaltuuston jäsentä ja valmisteluun palauttamisen puolesta äänesti 12 maakuntavaltuuston jäsentä. Äänestyksen jälkeen maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntavaltuustoaloitteen päätösehdotuksen mukaisesti loppuun käsitellyksi.

Äänestystulos (Äänestys 1.) on kokouspykälän liitteenä.

Mikko Tirola poistui kokouksesta klo 11:54.

Mervi Hovikoski poistui kokouksesta klo 12:04.

KUNTA	Asukasluku 31.12.2020	Paikat	Jäsen	Varajäsen	Gratia Viitaniemi	JAA	EI	TYHJÄÄ			
HANKASALMI	4782	1	Manninen Markku		1						
				Leinonen Ari				1			
JOUTSA	4297	1	Kuurne Heikki		1	1					
				Reinikainen Katri							
JYVÄSKYLÄ	143420	23	Abbey Paul		1	1					
				Tiainen Eila							
				Garedew Kaisa						E	
				Lehtonen Timo	1				1		
				Hyöky Elma	1				1		
				Kuparinen Liisa							
				Luoma-aho Janne	1					1	
				Koskinen Kai							
				Kylmälä Anna	1					1	
				Savolainen Katri							
				Könttä Joonas	1				1		
				Lahti Markku							
				Laaksonen Petri	1				1		
				Isomöttönen Katja							
				Lähdesluoma Helinä							E
				Peltonen Kaisa	1				1		
				Melville Tony	1				1		
				Repo Jasmine							
				Mäkinen Pentti	1				1		
				Hakanen Jaana							
				Mäkinen Riitta	1				1		
				Ojala Kimmo							
				Parkkonen Joni	1					1	
				Räty Mikko							
				Puolimatka Mia	1					1	
				Puolimatka Tapio							
				Rantanen Essi	1				1		
				Ylönen Jyri							
				Rantanen Riikka	1				1		
				Kemiläinen Jarno							
				Rastela Antti							E
				Selin Jaakko	1				1		
				Rezai Jazzin	1				1		
	Lumela Meri										
	Suomi Kimmo							E			
	Hirvensalo Mirja							E			
	Suonperä Juha							E			
	Forsberg Caius	1				1					
	Vainikainen Ira	1				1					
	Heikkinen Rosa										
	Vilkuna Janiika	1				1					
	Timperi Kati-Erika										
	Weijo Ilse	1				1					
	Laitinen Ari										
	Widgrén Suvu							E			
	Nurmi Anna-Maria	1				1					
JÄMSÄ	19887	4	Haaparanta Jukka		1			1			
				Puttonen Karita							
			Kyrö Mika		1	1					
				Ketola Johanna							
			Paakkanen Arja		1	1					
				Kankainen Markku							
			Poti Jorma		1	1					
				Jussila Sari							
KANNONKOSKI	1323	1	Pöyhönen Markku		1	1					
				Autio Mauno							
KARSTULA	3858	1	Laaksonen Juha		1	1					
				Marila Leevi							
KEURUU	9486	2	Kässi-Jokinen Saara		1	1					
				Oinonen Lauri				E			
			Santamäki Taija		1	1					
				Saastamoinen Anna							
KINNULA	1597	1	Toikkanen Manu		1	1					
				Toikkanen Markku							
KIVIJÄRVI	1107	1	Kalmari Riku		1	1					

				Hautanen Maire				
KONNEVESI	2593	1	Korhonen Eeva-Liisa					
				Hytölä Matti	1			1
KYYJÄRVI	1288	1	Hänninen Jarkko		1			1
				Uusisalo Maija				
LAUKAA	18823	4	Häkkinen Jukka					
				Kautto Marjukka	1			1
				Kalmari Leena	1			1
				Autio Markku				
				Koskela Tomi	1			1
				Vilhunen Amanda				
				Niinikoski Milla				
				Vestola Marko				
LUHANKA	699	1	Ahola Risto					
				Inkeroinen Hannu				
MULTIA	1558	1	Kurvinen Helena		1			1
				Ronkainen Matti				
MUURAME	10267	3	Aho Suvi-Jaana		1			1
				Kylmälahti Jani				
				Liikanen Arto	1			1
				Rantanen Eija				
				Nokkala Jorma	1			1
				Mikkola Tiina				
PETÄJÄVESI	3772	1	Ketola Tarmo		1			1
				Tirola Mikko				
PIHTIPUDAS	3931	1	Parkkonen Kari		1			1
				Räisänen Pentti				
SAARIJÄRVI	9208	2	Honkonen Petri					
				Lehtinen Harri	1			1
				Rautainen Ville				
				Siekinen Kirsi	1			1
TOIVAKKA	2401	1	Karmala Karla		1			1
				Ripatti Johanna				
UURAINEN	3646	1	Paananen Jyrki		1			1
				Veijonen Arto				
VIITASAARI	6097	2	Suni Hannu		1			1
				Siltanen Tuija				
				Tenhunen Sirkka				
				Haiko Leila				
ÄÄNEKOSKI	18577	4	Hartikka Pasi					
				Happo Riikka				
				Pentinpuro Anna-Riitta	1			1
				Kotilainen Joni				
				Vertainen Johanna				
				Pulli Timo				
				Virtanen Petra				
				Peltomäki Antti	1			1
LÄSNÄ YHTEENSÄ					52			
ÄÄNET YHTEENSÄ					52	40	12	
Päätösvalta: 39 (2/3 58 jäsenestä)								

20 § MAAKUNTAVALTUUSTOALOITTEET

Keski-Suomen liiton hallintosäännön 108 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen maakuntavaltuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita maakunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä maakuntahallituksen valmisteltavaksi. Maakuntavaltuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Maakuntahallituksen on vuosittain maakuntavaltuuston ensimmäisessä kokouksessa esitettävä maakuntavaltuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja maakuntahallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita maakuntavaltuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Maakuntavaltuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi

Maakuntavaltuuston puheenjohtajan ehdotus:

Todetaan maakuntavaltuutettujen jättämät mahdolliset uudet valtuustoaloitteet.

Päätös: Todettiin maakuntavaltuutettujen jättämät uudet valtuustoaloitteet.

Maakuntavaltuuston keskustan ryhmä jätti maakuntavaltuustoaloitteen:
Valtuustoaloite yritysvaikutusten arviointityökalun käyttöönotosta

Vasemmiston valtuustoryhmä jätti aloitteen:
Äänekosken rakennemuutos tarvitsee vahvaa tukea

Kokouksessa jätetyt uudet valtuustoaloitteet ovat kokouspykälän liitteenä.

KESKI-SUOMEN LIITTO

VALTUUSTOALOITE

Maakuntavaltuusto

29.11.2024

Valtuustoaloite yritysvaikutusten arviointityökalun käyttöönotosta.

Maakunnallisessa päätöstenteossa on erityisen tärkeää huomioida päätösten välitön ja välillinen vaikutus yrittäjiin, yrityksiin ja yleensäkin elinkeinoelämään. Päätösten vaikutusten arviointi ei tarkoita sitä, että päätöksiä tehtäisiin yritysten ehdoilla. Arvioinnin tarkoitus on varmistaa, että päätöksentekijä harkitsee asiaa myös yritysten näkökulmasta. Etukäteisarvioinnilla pystytään optimoimaan päätösten mahdolliset myönteiset vaikutukset. Parhaiten yritysvaikutusten arviointi onnistuu ottamalla se kiinteäksi osaksi maakunnan päätösten valmistelua. Kun maakunnassa on yrityksiä, siellä on silloin palveluita, työpaikkoja ja verotuloja. Näin syntyy elinvoimaisuus.

Yritysvaikutusten arvioimisella tähdätään siihen, että päätöksillä poistetaan yrittäjyyden esteitä, eikä luoda niitä.

Valtuustoaloitteena esitämme, että Keski-Suomen maakunnassa otetaan käyttöön pikaisesti yritysvaikutusten arviointi päätöstenteossa.

Jyväskylässä 29.11.2024

*Keskustan valtuustoryhmän puolesta**Leena Tiihonen*

Manu Toikkonen

VALTUUSTOALOITE 29.11.2024

Äänekosken rakennemuutos tarvitsee vahvaa tukea

Äänekosken elinkeinoelämä on muutoksen kourissa. Suolahdessa teollisuuden rakennemuutos koskee satavuotta toiminutta ja lähes 400 työntekijää työllistävää vanerintuotantoa. Lisäksi traktorivalmistaja Valmet vähentää kymmeniä työpaikkoja traktoritehtaaltaan.

Näillä toimilla työpaikka häviää kaikkiaan 450 työntekijältä.

Metsä Group-konsertiin kuuluva MetsäWood sulkee vaneritehtaat asteittain niin, että koivuvaneritehdas sulkeutuu 2025 alkupuolella ja havuvaneritehdas vuonna 2026. Tällainen

sulkujen porrastus antaa aikaa ja mahdollisuuksia järjestellä muutoksen hoitotoimia.

Erinomainen asia on erityisesti se, että menetysten keskellä Äänekoskella käynnistyy myös uutta teollista tuotantoa. 150 työpaikkaa tarjoavan Kertopuutehtaan (viilupuu) toivotaan työllistävän ainakin osan ensimmäiseksi työtä vaille jäävistä vaneritehtaan työntekijöistä.

Vasemmiston valtuustoryhmän tahto ja pyrkimyson, että vahvat teollisuuspaikkakunnat niin Jämsä kuin Äänekoski pysyvät edelleen elinvoimaisina teollisuuden keskittymänä. Niinpä Keski-Suomen liiton vasemmiston valtuustoryhmä esittää seuraavaa:

● **Katsomme, että Äänekoski tarvitsee maakunnan ja valtiovallan vahvoja tukitoimia niin, että työpaikkamenetysten haitalliset vaikutukset elinvoimaan, työllisyyten sekä asukkaiden arjen sujumiseen ja toimeentuloon jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.**

● **Esitämme, että Keski-Suomen Liitto käyttää vaikutusvaltaansa valtiovallan suuntaan niin, että Äänekosken kaupunki saa Äkillisen rakennemuutos -statuksen ja pääsee sen myötä muutosturva-, investointi-, liikennehanke- ja koulutustukien piiriin.**

● **Elpymisen tueksi Äänekosken kaupunki tulisi myös nostaa investointitukien alimmasta 3-tukialueesta 2-tukialueeseen.**

Tukiluokituksen nostolla on ollut myönteinen vaikutus mm. Jämsän äkillisen rakennemuutoksen hoidossa.

● **Esitämme myös, että Keski-Suomen liitto, maakunnan kansanedustajat ja muut vaikuttajat vaatisivat valtion budjettiin kansallista kehittämisrahoitusta, ns. AKKE-rahoitusta, joka on kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen tarkoitettua kansallista kehittämisrahoitusta. Sitä ei nyt ole valtion budjetissa kuin Jämsän rakennemuutokseen. Akkerahoituksella on käynnistetty Jämsässä monia kehittämishankkeita ja tuki on EU-tukia joustavampaa.**

Vasemmiston valtuustoryhmä

ARJA PAAKKANEN
PASI HARTIKKA
HELENA KURVINEN
PAUL ABBEY

21 § MAAKUNTAVALTUUSTON KEVÄÄN 2025 KOKOUSAJAT

Hallintosäännön § 115 mukaisesti toimitella päätää kokoustensa ajan ja paikan.

Kuntalain 94 §:n mukaan valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti. Kuntalain linjaukset koskevat soveltuvin osin myös kuntayhtymiä.

Lisätietoja: Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntavaltuuston puheenjohtajan ehdotus:

Maakuntavaltuusto päätää kevään 2025 kokousajaksi perjantain 16.5.2025. Kokouksen paikka vahvistuu lähempänä kokousta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

---

22 § MAHDOLLISET MUUT ASIAT

Kuntalain 93 §:n ja 95 §:n perusteella maakuntavaltuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

Maakuntavaltuuston puheenjohtajan ehdotus:

Todetaan, onko kokouksen käsiteltävänä muita asioita.

Päätös: Ei muita käsiteltäviä asioita.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet

Seuraavista päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta:

§:t 12–15, 17–20, 22

Päätöksestä, josta voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallintolainkäyttölain 5 §:n perusteella valitusta ei voida tehdä, ellei päätöksellä tarkoiteta toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkittavaksi ottamatta.

Myös muussa lainsäädännössä voi olla muutoksenhakuun liittyviä kieltoja (mm. markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei saa valittaa kuntalain nojalla sillä perusteella, että päätös on julkisista hankinnoista annetun lain vastainen; virka- ja työehtolainsäädännön mukaan päätöksestä ei voida valittaa mikäli neuvottelumenettely on vaihtoehtona).

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

§:t -

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite, postiosoite ja s-postiosoite:

Keski-Suomen liitto, maakuntahallitus, Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
kirjaamo@keskisuomi.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kulluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

VALITUSOSOITUS

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kunnallisvalituksella:

§:t 16,21

Valitusviranomaisen ja valitus aika

Muutosta haetaan kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä jäsenkunta ja kunnan jäsen.

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettua päätöstä koskevat valitukset:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään (vuonna 2024 se on 250 €).

Maakuntakaavaa koskevat valitukset:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valitus aika 30 päivää. Valitus aika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava:

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valituskirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valituskirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Lisätietoja

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäynti ja –hakemusmaksua tuomioistuinmaksulain mukaisesti.

Jos hankinnassa on menetelty julkisista hankinnoista annetun lainsäädännön tai määräysten taikka Euroopan yhteisöjen lainsäädännön tai maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti, voi se, jota asia koskee tai muu julkisista hankinnoista annetun lain 9a §:ssä mainittu taho saattaa asian hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Tarkemmat ohjeet markkinaoikeudesta:

Markkinaoikeus, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
markkinaoikeus@oikeus.fi

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Otteen oikeaksi todistaa	tiedonhallinnan asiantuntija Veera Siikamäki
---------------------------------	--

Otteen saaja	
---------------------	--